



Załącznik
do Uchwały Nr XXIX/223/2017
Rady Gminy Kobiełe Wielkie
z dnia 8 grudnia 2017 r.

Program Rewitalizacji dla Gminy Kobiełe Wielkie



2017

Kobiełe Wielkie

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
I. Diagnoza stanu gminy (ogólna oraz pogłębiona)	4
I.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	4
I.2. Sfera społeczna	5
I.2.1. Demografia.....	5
I.2.2. Bezrobocie.....	10
I.2.3. Ubóstwo	14
I.2.4. Bezpieczeństwo.....	21
I.2.5. Poziom edukacji	23
I.2.6. Aktywność społeczna i obywatelska	25
I.3. Sfera gospodarcza.....	28
I.4. Sfera funkcjonalno – przestrzenna.....	31
I.5. Sfera techniczna i środowiskowa	36
I.6. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji	40
I.6.1. Identyfikacja obszarów zdegradowanych.....	40
I.6.2 Określenie obszaru rewitalizacji	46
I.6.3. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	47
II. Program Rewitalizacji	56
II.1. Wizja - planowany efekt rewitalizacji	56
II.2. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań.....	57
II.3. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	59
II.4 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	71
II.5. Mechanizm zapewnienia komplementarności działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	74
II.6 Indykatywne ramy finansowe.....	80
III. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji	81
IV. System realizacji (wdrażania) i monitorowania Programu Rewitalizacji	88
V. Spójność programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	91
Spis Rycin.....	93
Spis Tabel.....	94
Załącznik 1. Ankieta „Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	95
Załącznik 2. Kwestionariusz wywiadu.....	100

Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kobbiele Wielkie (LPR) stanowi istotny instrument wspierający zarządzanie rozwojem gminy w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Pozwala on na prowadzenie wieloletniego procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców.

LPR został opracowany zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 sierpnia 2016 r.¹ Ponieważ w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 przewidziano wsparcie dla procesów rewitalizacji, Lokalny Program Rewitalizacji jest jednocześnie dostosowany do zapisów „Procedury weryfikacji programów rewitalizacji w Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pod kątem zgodności z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

Gmina Kobbiele Wielkie otrzymała na opracowanie niniejszego Programu wsparcie ze środków PO PT (projekt pn. „Wspólnie Budujemy Gminę Kobbiele Wielkie”).

Dokument zaprojektowany został na lata 2017-2023 i uwzględnił zasadę partnerstwa i partycypacji oraz zapewnienie komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań koresponduje ze zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi, umożliwiając optymalne wykorzystanie potencjału wewnętrznego gminy na rzecz podniesienia jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców, poprawy ładu przestrzennego oraz aktywizacji potencjału przedsiębiorczego.

W wyniku wyodrębnienia, w drodze pogłębionej diagnozy, najistotniejszych problemów dostosowano do nich cele rewitalizacji. Wyznaczenie celu społecznego opiera się przede wszystkim na analizie danych dostarczonych przez różne instytucje – gminne i ponadgminne. Natomiast wyznaczenie celu odnoszącego się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej uwzględnia – poza analizą danych zastanych – również wskazania mieszkańców wypracowane w czasie konsultacji społecznych. Planuje się także włączenie mieszkańców na etapie wdrażania dokumentu, bowiem zaprojektowane w nim działania mają przede wszystkim poprawić jakość życia na obszarze rewitalizacji, a tym samym - w gminie.

Dokument został poddany konsultacjom społecznym oraz została przeprowadzona procedura zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa o ochronie środowiska oraz o ocenie oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, Dz. U. z 2017 r., poz. 820). Zarówno regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi pismem znak: W00Ś.411.236.2017.Aja z dnia 24.10.2017 oraz Państwowy

¹ MR/H 2014-2020/20(2)08/2016.

Inspektor Sanitarny w Łodzi pismem znak PWIS.ZSOZNS.9022.1.589.2017.SK z dnia 3.11.2017 uzgodnili pozytywnie odstępnie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

I. Diagnoza stanu gminy (ogólna oraz pogłębiona)

I.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Kobile Wielkie jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa łódzkiego, niespełna 14 km od miasta powiatowego Radomska. Gmina graniczy:

- od północy z gminą Kodrąb,
- od wschodu z gminami Mastowice oraz Wielgomłyny,
- od południa z gminami Żytno i Gidle,
- od zachodu z gminą wiejską Radomsko,

Zajmuje powierzchnię 101,8 km², co stanowi 7% powierzchni powiatu radomszczańskiego.

Gmina posiada bardzo rozbudowaną sieć osadniczą. Zgodnie z rejestrem TERYT w jej skład wchodzi 30 miejscowości podstawowych, z czego 26 jednostek stanowią wsie, 2 to osady leśne, 2 mają status kolonii. Jednostki te tworzą 20 sołectw.



Ryc. 1. Położenie gminy Kobile Wielkie względem miasta powiatowego.
Źródło: <https://www.openstreetmap.org/>

charakteryzuje miejscowości położone wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych gminy, które stanowią sieć dróg powiatowych i gminnych.

Tab. 1. Liczba mieszkańców gminy Kobiełe Wielkie w 2016³

	GMINA KOBIEŁE WIELKIE	4464
1	Babczów	246
2	Biestryków Mały	149
3	Biestryków Wielki	129
4	Brzezinki	133
5	Cadów wraz z (w tym osada Nadrożna, przysiółek Podświerk)	75
6	Cadówek	82
7	Cieszutki (w tym osada Gruszczywie)	111
8	Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana – Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	228
9	Jasień	19
10	Karsy	75
11	Katarzynów	72
12	Kobiełe Małe (w tym Kobiełe Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	372
13	Kobiełe Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	662
14	Łazy	69
15	Łowicz	243
16	Orzechów (w tym Secówka)	294
17	Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	230
18	Posadówka	123
19	Przyborów	97
20	Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	293
21	Przydatki Przybyszowskie	112
22	Rozpęd	12
23	Stary Widok	34
24	Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	58
25	Tomaszów	11
26	Ujazdówek	72
27	Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	289
28	Zrąbiec	174

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kobiełe Wielkie.

Stabilna liczba ludności wynika przede wszystkim ze stosunkowo korzystnego kierunku ruchu migracyjnego. W gminie Kobiełe Wielkie w latach 2010-2016 średnioroczna wartość salda migracji przypadająca na 1000 mieszkańców wyniosła 1,34 osoby i była zdecydowanie wyższa od wartości dla powiatu a nawet województwa (tab.2).

³ W wykazie nie zamieszczono osad leśnych: Kajetanówka oraz Celina, które nie są zamieszkałe.

W przypadku ruchu naturalnego, w gminie Kobiele Wielkie średnioroczna wartość salda na 1000 mieszkańców wyniosła w analizowanych badaniach -0,90%. Niekorzystnym procesem jest znaczący spadek wartości wskaźnika w latach 2010-2016. Przy utrzymującym się trendzie, istnieje realne ryzyko istotnego spadku liczby mieszkańców. Monitorowanie zdarzeń demograficznych będzie niezbędnym działaniem, które pozwoli na elastyczne reagowanie władz Gminy ma konieczność dostosowania infrastruktury i zapewnienia mieszkańców odpowiednich warunków życia zarówno w aspekcie społecznym, infrastrukturalnym, przestrzennym i gospodarczym.

Tab. 2. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w latach 2010-2016

Nazwa	przyrost naturalny na 1000 ludności						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Łódzkie	-2,24	-2,70	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98
Powiat radomszczański	-3,13	-3,02	-2,59	-3,55	-3,38	-4,23	-4,43
Kobiele Wielkie	0,45	1,57	-0,89	0,89	-0,22	-3,36	-4,70
Nazwa	saldo migracji na 1000 osób						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Łódzkie	-0,7	-0,7	-0,7	-1,1	-0,8	0,0	-0,6
Powiat radomszczański	-2,1	-1,2	-1,5	-2,6	-1,1	0,0	-2,3
Kobiele Wielkie	0,7	5,4	0,2	1,8	0,9	0,0	0,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

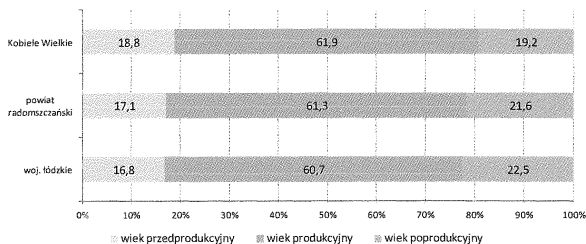
Potencjał demograficzny jednostki terytorialnej to oprócz liczby ludności, również jej struktura wiekowa. Gminę Kobiele Wielkie charakteryzuje nieco korzystniejsza sytuacja demograficzna względem regionu. Udział mieszkańców młodych, tj. poniżej 17 roku życia wynosił w 2016 roku 18,8% i był o 2 punkty procentowe wyższy niż w województwie łódzkim (ryc. 3.). Dane historyczne wskazują jednak na zachodzenie w gminie, jak i w całym regionie, zmian zmierzających do starzenia się społeczności. W ciągu niespełna 7 lat w Kobieliach Wielkich udział osób w wieku przedprodukcyjnych spadł o prawie 8% (w województwie o 4%) przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym o prawie 14% (w województwie łódzkim o prawie 20%).

Analiza struktury wiekowej mieszkańców na podstawie danych Urzędu Gminy Kobiele Wielkie⁴ wskazała, że na przełomie zaledwie 2 lat (2015-2016) liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 1,5% (z 775 do 786 osób).

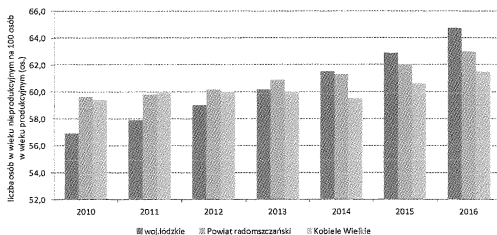
Proces starzenia się społeczeństwa potwierdza również wskaźnik obciążenia demograficznego (udział ludności w wieku nieprodukcyjnym, tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle ludności w wieku produkcyjnym), który w całym województwie łódzkim charakteryzuje się stałym wzrostem. W przypadku gminy

⁴ Porównanie sytuacji w gminie na tle regionu opracowane zostało na bazie danych Banku Danych Lokalnych. Natomiast ocena zróżnicowania wewnątrz gminnego - na podstawie danych Urzędu Gminy. Wynika to z faktu odmiennego poziomu agregacji funkcjonalnych grup wiekowych. Statystyka publiczna opiera się na podziale ekonomicznych grup wieku związanych z końcem nauki oraz możliwością podjęcia pracy. W statystykach prowadzonych przez jednostki samorządowe, punkt odniesienia stanowi wiek uprawniający do głosowania (czynne prawo wyborcze)

Kobiełe Wielkie, ten niekorzystny kierunek zmian jest szczególnie widoczny od 2014 roku (ryc. 4). Można przypuszczać, że trend ten utrzyma się, co będzie wymagało szczególnego zainteresowania ze strony władz Gminy oraz instytucji, których przedmiotem zainteresowania są zagadnienia socjalne.



Ryc. 3. Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

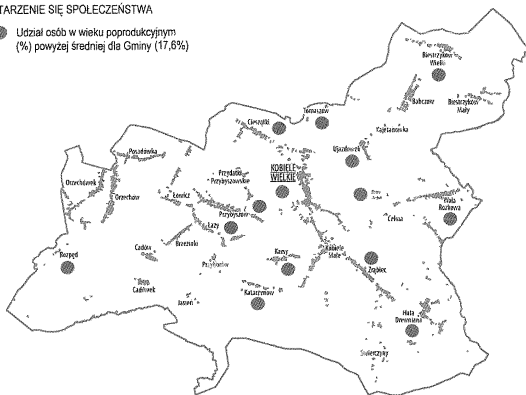


Ryc. 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2010-2016.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

Dysproporcje w rozmieszczeniu miejscowości o najwyższym udziale osób w wieku poprodukcyjnym są wyraźne i wskazują na obszary, które już teraz wymagają stosownej interwencji (m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów).

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

- Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%) powyżej średniej dla Gminy (17,6%)



Ryc. 5. Miejscowości o najwyższym udziale osób w wieku poprodukcyjnym w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kobiele Wielkie.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Kobiele Wielkie udział osób w wieku poprodukcyjnym w 2016 roku wyniósł 17,6%. Połowa miejscowości charakteryzuje się przekroczeniem wartości średniej wskaźnika starości demograficznej. Największe wartości wskaźnika występują w miejscowościach o relatywnie najmniejszej liczbie mieszkańców. Są to wsie, które ze względu na swoje położenie oraz sąsiedztwo z większymi jednostkami nie rozbudowują się, a tym samym nie zwiększa się ich potencjał ludnościowy.

Tab. 3. Obszary gminy o niekorzystnej strukturze wiekowej mieszkańców w 2016 roku

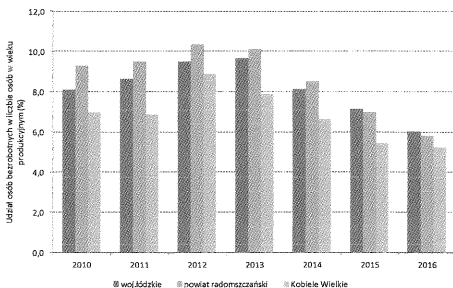
	Liczba osób ogółem	udział osób w wieku poprodukcyjnym w 2016 (%)
GMINA (wartość referencyjna)	4464	17,6
Rozpęd	12	41,7
Ujazdówek	72	27,8
Tomaszów	11	27,3
Stary Widok	34	26,5
Łazy	69	23,2
Karsy	75	22,7
Wola Różkowa (w tym Nowy Widok)	289	20,8
Biestrzyków Wielki	129	20,2

Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	293	19,5
Kobiele Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	668	19,0
Cieszątki (w tym osada Gruszczywie)	111	18,9
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana - Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	228	18,9
Katarzynów	72	18,1
Zrąbiec	174	17,8
Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	58	17,2
Babczów	246	17,1
Posadówka	123	17,1
Kobiele Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	372	16,4
Przydatki Przybyszowskie	112	16,1
Przyborów	97	15,5
Orzechów (w tym Secówka)	294	15,3
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	230	15,2
Brzezinki	133	15,0
Biestrzyków Mały	149	14,1
Cadów (w tym osada Nadrożna, przysiółek Podświerk)	75	13,3
Cadówek	82	12,2
Łowicz	243	11,9
Jasień	19	10,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

I.2.2. Bezrobocie

Jednym ze szczególnie niekorzystnych zjawisk społecznych jest bezrobocie. Na terenie powiatu radomszczańskiego na koniec 2016 roku zarejestrowanych było 4074 bezrobotnych, w tym 144 zamieszkuje gminę Kobiele Wielkie (3,53%). Stopa bezrobocia rejestrowanego (stosunek osób pozostających bez pracy względem osób aktywnych zawodowo) wynosił w powiecie 9,2% i był wyższy od wartości dla województwa łódzkiego (8,6%).



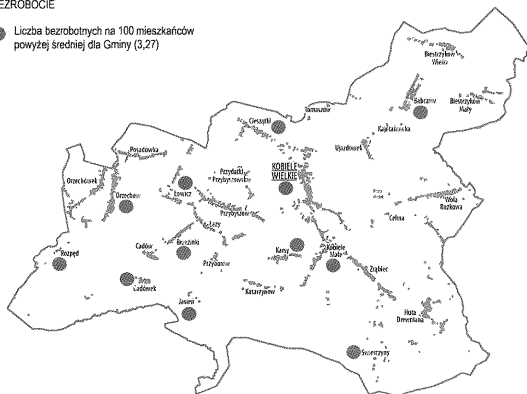
Ryc. 6. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2016
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kobiele Wielkie.

Makroekonomiczne uwarunkowania determinujące zmiany na krajowym rynku pracy wpłynęły na spadek bezrobocia również w województwie łódzkim oraz gminie Kobiele Wielkie (ryc. 6). Na koniec 2016 roku udział bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w gminie Kobiele Wielkie wyniósł 5,2% i był niższy o 0,6 punktu procentowego od średniej wartości dla powiatu. Niemniej jednak na tle województwa łódzkiego (6,0%) sytuacja kształtuje się korzystnie⁵.

Przestrzenny rozkład bezrobocia w gminie Kobiele Wielkie wskazuje na wewnętrzne dysproporcje. Rozkład wartości wskaźnika (udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców⁶) w analizowanych wsiach mieści się w zakresie 0% (Tomaszów) – 10,5% (Jasień). Wartość wskaźnika powyżej średniej charakteryzowała 12 z analizowanych miejscowości, zlokalizowanych w zachodniej oraz centralnej części gminy (ryc.7). Najwięcej osób pozostających bez pracy mieszkało w Kobielach Wielkich i Kobielach Małych – w sumie w obu miejscowościach zamieszkiwało 29,5% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w gminie.

BEZROBOCIE

- Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców powyżej średniej dla Gminy (3,27)



Ryc. 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy.

⁵ Na podstawie danych GUS – www.stat.gov.pl

⁶ W związku z brakiem danych o liczbie aktywnych zawodowo w poszczególnych wsiach oraz różnej metodologii agregowania mieszkańców względem grup wiekowych (według GUS wiek produkcyjny rozpoczyna się od 17 roku życia; w statystykach Urzędu Gminy od 18 roku życia) dla potrzeb niniejszej analizy oraz delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, dane o osobach bezrobotnych odnoszone są do ogólnej liczby mieszkańców.

Tab. 4. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźników bezrobocia w 2016 roku

	bezrobotni	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GMINA (wartość referencyjna)	146	3,27
Jasień	2	10,5
Cadówek	8	9,8
Rozpęd	1	8,3
Cieszętki (w tym osada Gruszczywie)	7	6,3
Łowicz	12	4,9
Brzezinki	6	4,5
Kobiełe Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	29	4,4
Karsy	3	4,0
Kobiełe Małe (w tym Kobiełe Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	14	3,8
Orzechów (w tym Secówka)	11	3,7
Babczów	9	3,7
Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	2	3,4
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana - Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	7	3,1
Katarzynów	2	2,8
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	8	2,8
Biestrzyków Mały	4	2,7
Przyborów	2	2,1
Przydatki Przybyszowskie	2	1,8
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	5	1,7
Posadówka	2	1,6
Biestrzyków Wielki	2	1,6
Łazy	1	1,4
Ujazdówek	1	1,4
Cadów (w tym osada Nadrożna, przysiółek Podświerk)	1	1,3
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	3	1,3
Zrąbiec	2	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy.

Grupą bezrobotnych znajdującą się w szczególnej sytuacji i wymagającą podjęcia szczególnych działań są osoby tzw. długotrwale bezrobotne (osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały w rejestrze PUP przez minimum 12 miesięcy). W Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomsku liczba osób pozostająca bez pracy powyżej 12 miesięcy wyniosła w 2016 roku 1818 osób, co stanowiło ponad 44% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Sytuacja na terenie gminy Kobiełe Wielkie przedstawia się bardziej niekorzystnie. Na 146 osób pozostających bez pracy, prawie 58% to osoby, które są nieaktywne od dłuższego czasu. Występowanie tego niekorzystnego zjawiska koresponduje z bezrobociem osób starszych – w gminie Kobiełe Wielkie udział bezrobotnych pow. 50 roku życia w 2016 stanowił ¼ wszystkich zarejestrowanych w PUP. Jest to szczególnie niekorzystne ze względu na spadek aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz rosnące zagrożenie wynikające ze względów ekonomicznych (konieczność wsparcia z tytułu pomocy społecznej). Jako relatywnie negatywne zjawisko uznać można również fakt, że w strukturze bezrobotnych w gminie wg danych za I kwartał 2017 roku aż 44% stanowiły osoby w wieku 18-44 lata, tj. w wieku aktywności zawodowej. Zgodnie z analizą przeprowadzoną na potrzeby

Tab. 5. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika bezrobocia długotrwałego w 2016 roku

	bezrobotni długotrwałe	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GINIA (wartość referencyjna)	84	1,9
Całówek	7	8,5
Rozpęd	1	8,3
Brzezinki	4	3,0
Kobiele Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielejskie, część Olszynki)	11	3,0
Łowicz	7	2,9
Katarzynów	2	2,8
Cieszątki (w tym osada Gruszczywie)	3	2,7
Karsy	2	2,7
Orzechów (w tym Secówka)	7	2,4
Kobiele Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	15	2,3
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	5	1,7
Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	1	1,7
Babczów	4	1,6
Łazy	1	1,4
Ujazdówek	1	1,4
Biestrzyków Mały	2	1,3
Zrąbiec	2	1,1
Przyborów	1	1,0
Przydatki Przybyszowskie	1	0,9
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana - Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	2	0,9
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	2	0,9
Posadówka	1	0,8
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	2	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy.

I.2.3. Ubóstwo

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Kobieliach Wielkich odpowiedzialny za wsparcie socjalne mieszkańców, udzielił w 2016 r. pomocy 545 mieszkańcom. Systemem pomocy społecznej objął zatem wsparciem 12,2% mieszkańców gminy.

Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2015-2016 spadła z poziomu 612 osób. Jest to spowodowane przede wszystkim zmianą przepisów określających kryteria przyznania wsparcia oraz poprawą na regionalnym rynku pracy. Zmiany te przyczyniły się do spadku liczby osób bezrobotnych, a co za tym idzie, do ograniczenia liczby odbiorców pomocy socjalnej. Podobny kierunek zmian dostrzega się w powiecie radomszczańskim oraz województwie łódzkim. W obu przypadkach odnotowano zmniejszenie liczby osób pobierających świadczenia pomocy społecznej (odpowiednio o 11% i 13%). Tak istotną zmianę można również tłumaczyć wprowadzeniem programu 500+. Część osób ze względu na przyznanie 500 zł na dziecko straciła uprawnienia do korzystania z różnych form pomocy społecznej.

Analiza głównych przyczyn przyznania wsparcia, zarówno w postaci finansowej, materialnej i in. w gminie Kobiele Wielkie wskazała, że głównym powodem jest ubóstwo

(118 rodzin, tj. 100% wszystkich podopiecznych GOPS). „Głównymi przyczynami występowania ubóstwa w gminie jest: bezrobocie, uzależnienia oraz niska dochodowość gospodarstw rolnych (...) Problem ubóstwa zaznacza się wśród rodzin, w których rodzice są w wieku produkcyjnym”. Wynika to z faktu relatywnie niskich dochodów, które są niewystarczające dla zapewnienia godnych warunków życia rodzinom. Tym samym rodziny, np. wielodzietne, spełniają kryterium dochodowe niezbędne dla objęcia pomocą społeczną.

Tab. 6. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika ubóstwa w 2016 roku

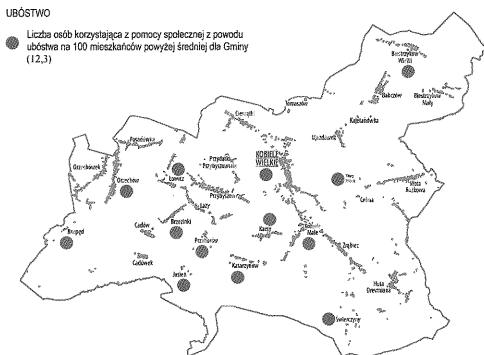
	liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GMINA (wartość referencyjna)	545	12,2
jasień	8	42,1
Stary Widok	13	38,2
Rozpęd	4	33,3
Brzezinki	33	24,8
Katarzynów	16	22,2
łowicz	47	19,3
Przyborów	18	18,5
Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	10	17,2
Kobiełe Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	61	16,4
Orzechów (w tym Secówka)	41	13,9
Karsy	10	13,3
Biestrzyków Wielki	17	13,2
Kobiełe Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	82	12,4
Biestrzyków Mały	18	12,1
Babczów	29	11,8
Cadówek	8	9,8
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	28	9,5
Zrąbiec	16	9,2
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	21	9,1
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	26	9,0
Posadówka	9	7,3
Ujazdówek	5	6,9
Cieszątki (w tym osada Gruszczywie)	7	6,3
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana – Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	14	6,1
Łazy	2	2,9
Przydatki Przybyszowskie	2	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wskaźnik obrazujący koncentrację problemów społecznych, tj. liczba osób na 100 mieszkańców, którym przyznano wsparcie socjalne z powodu ubóstwa, wskazuje na dysproporcje w przestrzeni gminy. Wartość wskaźnika powyżej średniej (12,2 osoby) wystąpiła w 13 miejscowościach (tab. 6). Najwyższe wartości wskaźnika wystąpiły

⁷ „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobiele Wielkie”, Załącznik do Uchwały Nr VI/38/15 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 26 czerwca 2015 r.

w relatywnie najmniejszych miejscowościach gminy (Jasień, Stary Widok, Rozpęd. Natomiast ponad ¼ wszystkich osób korzystających ze wsparcia GOPS zamieszkiwała Kobiełe Wielkie oraz Kobiełe Małe.



Ryc. 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Występowanie ubóstwa koresponduje z występowaniem zjawiska bezrobocia. Wśród 73 rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, zgodnie z danymi GOPS, znajdują się osoby, które są długotrwale bezrobotne. Wynika to z faktu przedłużającego się czasu pozostawania bez pracy, a co za tym idzie, relatywnie długiego czasu pozostawania bez dochodu. Średnio na 100 mieszkańców gminy, przypada 12,3 osób, zaledwie o 0,1 więcej niż w przypadku wskaźnika liczby osób objętych pomocą z powodu ubóstwa.

Tab. 7. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika korzystania ze wsparcia pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2016 roku

	liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GMINA (wartość referencyjna)	550	12,3
Jasień	8	42,1
Stary Widok	13	38,2
Rozpęd	4	33,3
Brzezinki	33	24,8
Katarzynów	16	22,2
Łowicz	47	19,3
Przyborów	18	18,6

Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	10	17,2
Kobiele Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	61	16,4
Orzechów (w tym Secówka)	48	16,3
Karsy	10	13,3
Biestrzyków Wielki	17	13,2
Kobiele Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	80	12,1
Biestrzyków Mały	18	12,1
Babczów	29	11,8
Cadówek	8	9,8
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	28	9,5
Zrąbiec	16	9,2
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	21	9,1
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	26	9,0
Posadówka	9	7,3
Ujazdówek	5	6,9
Cieszatki (w tym osada Gruszczynie)	7	6,3
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana – Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	14	6,1
Łązy	2	2,9
Przydatki Przybyszowskie	2	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

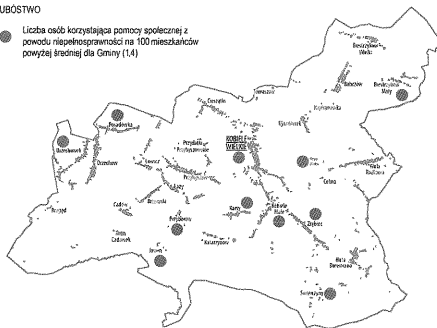
Jedną z przyczyn udzielonego wsparcia mieszkańcom gminy Kobiele Wielkie jest niepełnosprawność. Zgodnie z danymi GOPS pomocą objętych zostało 64 mieszkańców. Niestety osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminę nie mogą w pełni korzystać z przysługujących im praw, ze względu na istniejące bariery architektoniczne w dostępie do usług publicznych. Nieliczna część obiektów i przestrzeni publicznych przystosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, w trakcie prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych, dostrzeżono problem z dostępem do specjalistycznego szkolnictwa, ze znalezieniem pracy (brak zakładów pracy chronionej, ograniczenia finansowe uniemożliwiające przewożenie osób do innych miejscowości w celu podjęcia pracy) czy dostępem do rehabilitacji i terapii. „Osoby niepełnosprawne z terenu gminy mogą zgłaszać się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku. PCPR oferuje pomoc w zakresie dofinansowania lub refundacji z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, turnusów rehabilitacyjnych, likwidacji barier funkcjonalnych w domu osoby niepełnosprawnej, zakupu sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego”⁸.

W 2016 roku na 100 mieszkańców gminy przypadało średnio 1,4 osoby korzystającej z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Przekroczenie tej wartości zdiagnozowane zostało w 11 miejscowościach (ryc. 9). Największe wartości wskaźnika charakteryzują miejscowości o relatywnie najmniejszej liczbie mieszkańców.

⁸ „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobiele Wielkie”, Załącznik do Uchwały Nr VI/38/15 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 26 czerwca 2015 r., s.20

UBÓSTWO

● Liczba osób korzystająca pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców powyżej średniej dla Gminy (1,4)



Ryc. 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tab. 8. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika korzystania ze wsparcia pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w 2016 roku

	liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GMINA (wartość referencyjna)	64	1,4
Jasiień	2	10,5
Przyborów	4	4,1
Karsy	3	4,0
Stary Widok	1	2,9
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	6	2,6
Zrąbiec	4	2,3
Biestrzyków Mały	3	2,0
Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	1	1,7
Kobyłe Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	11	1,6
Posadowka	2	1,6
Kobyłe Małe (w tym Kobyłe Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	6	1,6
Brzezinki	2	1,5
Katarzynów	1	1,4
Ujazdówek	1	1,4
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	4	1,4
Łowicz	3	1,2
Cadówek	1	1,2
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	3	1,0
Orzechów (w tym Secówka)	3	1,0
Cieszątki (w tym osada Gruszczywie)	1	0,9
Biestrzyków Wielki	1	0,8
Babczów	1	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W strukturze powodów udzielonego wsparcia przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wymienić należy również długotrwałą lub ciężką chorobę. „Najczęstszymi schorzeniami występującymi wśród mieszkańców gminy są: schorzenia neurologiczne, zaburzenia krążenia i układu oddechowego⁹. Najbliższy szpital znajduje się w Radomsku tak, więc osoby, które nie wymagają stałej opieki szpitalnej mogą otrzymać pomoc w formie usług opiekuńczych, zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych. Zgodnie z danymi GOPS wsparciem objęte są osoby, które z powodu stanu zdrowia nie mogą wykonywać pracy lub z racji wieku znajdują się już na rencie lub emeryturze. Z możliwości tej w 2016 roku korzystało w gminie 48 rodzin.

Wśród występujących na terenie gminy problemów wymienić należy również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która stanowiła powód przyznania wsparcia 29 rodzinom. Jak wskazują dane GOPS, problem ten jest często wynikiem innych nawarstwiających się problemów w rodzinach. Są to: ubóstwo, uzależnienia, niepełnosprawność, choroba. Pomiedzy nimi zachodzi więc swoisty związek przyczynowo-skutkowy, który pogłębia izolację społeczną.

W kontekście oceny zjawisk społecznie szkodliwych analizie przestrzennej poddano również występowanie problemu uzależnień. Co prawda liczba osób objętych wsparciem GOPS z powodu alkoholizmu jest relatywnie niewysoka (55 mieszkańców), ale istotnym sygnałem jest wzrost o 10% zapotrzebowania na pomoc w ciągu zaledwie jednego roku. W 2016 roku na 100 mieszkańców przypadało 1,2 osoby objętej pomocą z powodu alkoholizmu, gdy w 2015 było to niespełna 1,1 odbiorcy pomocy. Można się jednak spodziewać, że problem nadużywania alkoholu dotyczy większej liczby mieszkańców. W wielu przypadkach problemy związane z uzależnieniem nie są zgłaszane do stosownych instytucji. Wynikać to może ze wstydu, obawy przed negatywną opinią społeczną czy przekonaniem, że można samemu próbować poradzić sobie z danym problemem. Według danych GOPS szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem jest obniżanie się wieku sięgania po alkohol. „Młodzież pije przed imprezami szkolnymi, na przystankach autobusowych (...) Komisariat Policji w Kobielach Wielkich często zatrzymuje pijanych kierujących, głównie rowerzystów. Interwencje domowe Policji (w tym dotyczące przemocy domowej) najczęściej również dotyczą konsekwencji nadużywania alkoholu.

Na terenie gminy sprawami związanymi z uzależnieniem od alkoholu zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. „Działania Komisji nie zaspokajają jednak potrzeb w tym zakresie. Istnieje społeczne zapotrzebowanie i zainteresowanie działalnością Punktu Konsultacyjnego, który prowadziłyby porady terapeutyczne i prawne dla osób z problemami społecznymi. W chwili obecnej osoby z problemami alkoholowymi mogą korzystać z usług oferowanych przez Poradnię Terapii Uzależnień od Alkoholu i Osób Współuzależnionych w Radomsku¹⁰.

Analiza przestrzenna występowania problemu społecznego związanego z uzależnieniami wskazała że koncentracja tego negatywnego zjawiska występuje w centralnej części gminy (tab. 9 i ryc. 11)

⁹ Jw. s. 20

¹⁰ Jw. s. 27

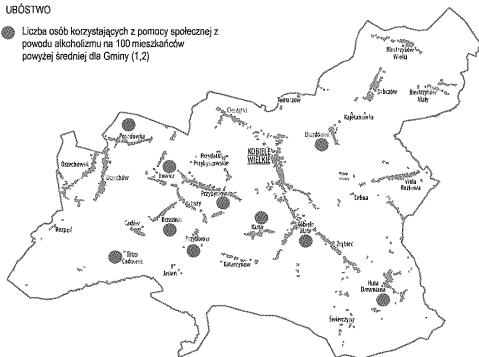
Tab. 9. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika korzystania ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w 2016 roku

	liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GMINA (wartość referencyjna)	55	1,2
Łowicz	16	6,6
Posadówka	5	4,1
Cadówek	2	2,4
Brzezinki	3	2,3
Przyborów	2	2,1
Kobiele Małe (w tym Kobile Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	7	1,9
Ujazdówek	1	1,4
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	4	1,4
Karsy	1	1,3
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana – Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	3	1,3
Kobiele Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	7	1,1
Orzechów (w tym Secówka)	2	0,7
Zrąbiec	1	0,6
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	1	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

UBÓSTWO

- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców powyżej średniej dla Gminy (1,2)



Ryc. 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

1.2.4. Bezpieczeństwo

Jednym z negatywnych zjawisk społecznych wpływających na jakość życia mieszkańców jest przestępczość. Analiza danych statystycznych dotyczących przestępczości w regionie wskazuje, że w powiecie radomszczańskim poczucie bezpieczeństwa może być niższe niż w kraju. Wynika to z wyższych wartości wskaźników przestępczości. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1000 mieszkańców w 2016 roku była w powiecie wyższa (19,72) niż w województwie (18,50). Niemniej jednak zauważa się w ostatnich latach spadek liczby popełnianych czynów karalnych. Według danych GUS, w powiecie radomszczańskim w 2016 r. popełniono w sumie 2261 przestępstw, o 23% mniej niż w 2013¹¹ r. Spadł również wskaźnik przestępczości z 25,33 do 19,72 przestępstw na 1000 mieszkańców.

Na terenie powiatu radomszczańskiego niekorzystnie przedstawia się struktura wybranych kategorii przestępstw. Odpowiada ona strukturze czynów karalnych w regionach. Wśród typów przestępstw stwierdzonych znaczny udział stanowią przestępstwa o charakterze kryminalnym oraz przestępstwa przeciwko mieniu. Ze względu na indywidualne postrzeganie poziomu bezpieczeństwa na uwagę zasługuje kategoria przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. W 2016 roku w powiecie popełniono w sumie 73 przestępstwa w tej kategorii. Liczba czynów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjęła wyższe wartości w powiecie niż w województwie (odpowiednio 0,64 oraz 0,47 czynów na 1000 mieszkańców).

Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Radomsku na terenie gminy w 2016 roku popełnionych zostało 161 czynów karalnych¹², z czego 49 stanowiły przestępstwa a 112 to wykroczenia. Analiza danych wskazuje, że w ciągu zaledwie jednego roku (tj. od 2015 roku) liczba odnotowanych czynów karalnych wzrosła o 14%. Analiza przestrzennego rozkładu zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu wskazała na wyraźne różnice w gminie. Wskaźnik zagrożenia przestępczością (liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców) w gminie Kobieele Wielkie była na poziomie 3,6¹³. Miejscowości, w których odnotowano przekroczenia wartości wskaźnika zamieszkiwane są w sumie przez 32,8% ludności gminy i na ich terenie popełniono w 2016 roku ponad 60% wszystkich czynów zabronionych (tab. 10).

Tab. 10. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika przestępczości w 2016 roku

	liczba czynów karalnych	
	ogółem	na 100 mieszkańców
GMINA (wartość referencyjna)	161	3,6
Kobieele Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	63	9,5
Karsy	6	8,0

¹¹ W statystykach GUS obejmujących wymiar sprawiedliwości 2013 rok stanowi rok bazowy danych zagregowanych do poziomu powiatu.

¹² Przestępstwa i wykroczenia razem

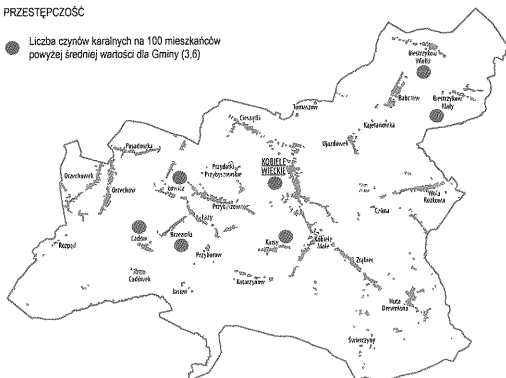
¹³ Dla potrzeb analizy obejmującej poczucie bezpieczeństwa we wskaźniku uwzględniono dane dotyczące przestępstw oraz wykroczeń

Biestrzyków Mały	6	4,0
Cadów (w tym osada Nadrożna, przysiółek Podświerk)	3	4,0
Biestrzyków Wielki	5	3,9
Brzezinki	5	3,8
Łowicz	9	3,7
Cieszutki (w tym osada Gruszczywie)	4	3,6
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana - Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	8	3,5
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	8	3,5
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	10	3,4
Babczów	8	3,3
Stary Widok	1	2,9
Ujazdówek	2	2,8
Kobiełe Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	8	2,2
Przyborów	2	2,1
Łązy	1	1,4
Katarzynów	1	1,4
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	4	1,4
Orzechów (w tym Secówka)	4	1,4
Cadówek	1	1,2
Zrąbiec	2	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Radomsku

PRZESTĘPCZOŚĆ

- Liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców powyżej średniej wartości dla Gminy (3,6)



Ryc. 12. Liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Radomsku

I.2.5. Poziom edukacji

Ocena poziomu edukacji w gminie Kobbiele Wielkie została dokonana na podstawie wyników nauczania w szkołach podstawowych, co pozwoliło na wygenerowanie bazy danych charakteryzującej w jak najlepszy sposób poszczególne miejscowości gminy. Sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej obejmuje wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do trzech kluczowych przedmiotów nauczanych na dwóch pierwszych etapach edukacyjnych, tj. języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego.

W gminie Kobbiele Wielkie działają dwie szkoły podstawowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Kobieliach Wielkich,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Orzechowie,

W gminie działa również Publiczne Gimnazjum. W związku z wdrażaną obecnie reformą systemu oświaty, Gimnazjum zostanie wygaszone oraz wejdzie w struktury nowej placówki oświatowej.

Dokonując analizy egzaminu szóstoklasisty z ostatnich trzech lat, należy stwierdzić, iż absolwenci szkół podstawowych z gminy Kobbiele Wielkie osiągają wyniki porównywalne do wyników uczniów w województwie. Średni wynik z dwóch części sprawdzianu jest niestety niższy, co wynika ze słabszych ocen z matematyki i języka angielskiego (tab. 11).

Tab. 11. Wyniki egzaminu w szkołach podstawowych po VI klasie w roku szkolnym 2015/2016

	język polski	matematyka	język angielski ¹⁴	średni wynik z 2 części
woj. łódzkie	70,0	54,0	71,0	65,0
powiat radomszczański	67,5	50,1	65,0	60,9
gmina Kobbiele Wielkie	71,9	53,6	66,4	63,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi.

Analiza rozkładu wyników sprawdzianu w podziale na miejscowości wskazuje na duże różnice przestrzenne. Poniżej średniego wyniku dla całej gminy (66,4%) zakwalifikowały się następujące miejscowości: Stary Widok, Zrąbiec, Babczów, Biestrzyków Wielki, Orzechów, Przyborów, Przydatki Przybyszowskie, Przybyszów, Wola Rożkowa.

¹⁴ Uwzględniono wyłącznie język angielski. Zgodnie z informacjami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi (www.komisja.pl), w działających w Kobieliach Wielkich, szkołach podstawowych, żaden z uczniów nie wybrał innego języka nowożytnego w drugiej części sprawdzianu.

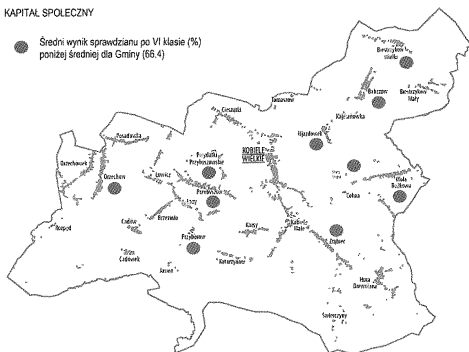
Tab. 12. Obszary gminy o najniższych wynikach wartościach sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku

	średni wynik sprawdzianu po VI klasie (%)
GMINA (wartość referencyjna)	66,4
Stary Widok	43,33
Zrąbiec	51,33
Babczów	52,67
Biestrzyków Wielki	53,00
Orzechów (w tym Secówka)	54,33
Przyborów	54,33
Przydatki Przybyszowskie	54,33
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	57,33
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	66,00
Kobiełe Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)	67,20
Biestrzyków Mały	68,67
Kobiełe Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia część, przysiółek Hucisko Małokobielskie, część Olszynki)	70,00
Łowicz	70,67
Posadówka	84,33
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	96,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół podstawowych w gminie Kobiele Wielkie

KAPITAŁ SPOŁECZNY

● Średni wynik sprawdzianu po VI klasie (%)
poniżej średniej dla Gminy (66,4)



Ryc. 13. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku (poniżej średniej wartości dla gminy)

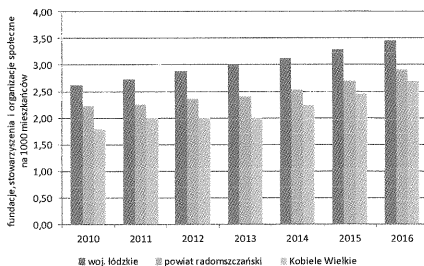
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół podstawowych w gminie Kobiele Wielkie.

1.2.6. Aktywność społeczna i obywatelska

Obszary życia w gminie Kobiele Wielkie wspierane są przez działania organizacji pozarządowych, których ogólna liczba na koniec 2016 roku wyniosła niespełna 10 stowarzyszeń i organizacji społecznych.

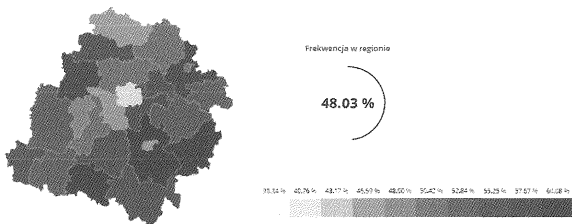
Zgodnie z danymi REGON na terenie gminy Kobiele Wielkie zarejestrowanych w 2016 roku było w sumie 12 organizacji społecznych (10 stowarzyszeń oraz 2 fundacje). Liczba ta utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Od 2014 roku odnotowano rejestrację dwóch nowych podmiotów społecznych. Należy zwrócić uwagę, że zasadniczą część powyższych podmiotów stanowią Stowarzyszenia Ochotniczych Straży Pożarnych, które działają w większości miejscowości w gminie. Tym samym, na OSP spoczywa częściowo ciężar aktywizacji mieszkańców. Jest to sytuacja charakteryzująca większość gmin wiejskich w Polsce. Tym samym pojawienie się każdego nowego przejawu inicjatywy oddolnej w postaci organizacji pozarządowej jest pozytywnym przejawem kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego. W gminie Kobiele Wielkie inicjatorami działań prospołecznych są m.in. Wspólnota Małokobielska, Fundacja „Polcyn” oraz Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Kobiele Wielkie „W Kolebce Reymonta”.

Coraz większa świadomość społeczna przyczyniła się do wzrostu wartości wskaźnika nasycenia podmiotami NGO zarówno w gminie Kobiele Wielkie, jak i w powiecie radomszczańskim oraz województwie łódzkim. W latach 2010-2016 jego wartość w gminie Kobiele Wielkie wzrosła z 1,8 do 2,7 podmiotu na 1000 mieszkańców. Wartości te nadal jednak odbiegają od średniej dla powiatu oraz województwa (ryc. 14).



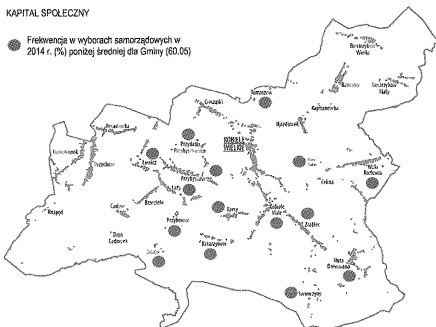
Ryc. 14. Wskaźnik nasycenia podmiotami NGO w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl



Ryc. 15. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku w województwie łódzkim.
 Źródło: <http://samorzad2014.pkw.gov.pl>.

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, zagwarantowaną przez Konstytucję RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483) jest prawo wyborcze. W gminie Kobiele Wielkie na dzień wyborów samorządowych (16 listopada 2014) mieszkało 3637 osób uprawnionych do głosowania. Frekwencja wyborcza zanotowana w gminie (60,05%), jak i w powiecie radomszczańskim (54,76%) była wyższa od frekwencji zanotowanej w województwie łódzkim (48,03%).



Ryc. 16. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku (poniżej średniej wartości dla gminy)
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://samorzad2014.pkw.gov.pl>.

Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać miejsca, w których poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym był najniższy (ryc. 16).

O jakości kapitału społecznego decyduje również uczestnictwo mieszkańców w kulturze. Jedną z miar jest poziom czytelnictwa. Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że pomimo porównywalnej liczby osób przypadających na 1 placówkę w gminie, jak i regionie (tab. 13) liczba czytelników na 1000 mieszkańców w Kobielach Wiejskich jest dużo niższa.

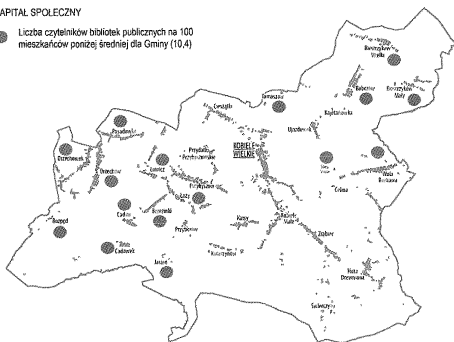
Tab. 13. Biblioteki i poziom czytelnictwa w latach 2014-2016

	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)			czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności			wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
woj. łódzkie	4 209	4 226	4 307	156	154	151	20,4	20,1	20,4
powiat radomszczański	3 510	3 714	3 465	217	220	220	14,5	12,8	12,6
Kobiele Wielkie	4 471	4 478	4 451	102	105	105	13,5	13,1	12,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

KAPITAŁ SPOŁECZNY

● Liczba czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców poniżej średniej dla Gminy (10,4)



Ryc. 17. Czytelnictwo w gminie Kobiele Wielkie w 2016 roku (poniżej średniej wartości dla gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki Publicznej w Kobielach Wielkich

Zgodnie z danymi uzyskanymi w Bibliotece Publicznej w Kobielach Wiejskich, w 2016 roku zarejestrowanych w gminie było w sumie 466 czytelników, co stanowiło

10,44 czytelników/100 mieszkańców. Analiza dysproporcji przestrzennych rozkładu wskaźnika wskazuje na pewne prawidłowości. Najniższy poziom czytelnictwa charakteryzuje miejscowości położone w większej odległości od siedziby Biblioteki Publicznej. Dodatkowo nakłada się na to mniejszy księgozbiór, co sprawia że jest on wykorzystywany głównie przez mieszkańców posiadających lepszy i szybszy dostęp do biblioteki.

Mieszkańcy mogą rozwijać swój potencjał kulturalny poprzez uczestnictwo w działaniach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Na koniec 2016 roku, na terenie gminy funkcjonowała tylko jedna instytucja kultury. Zgodnie z danymi GUS liczba domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w ciągu zaledwie 3 lat (2014-2016) zmniejszyła się z 4 do 1. Ma to związek z wysokimi kosztami utrzymania tego typu podmiotów. Tym samym, cały ciężar aktywizowania kulturalnego mieszkańców spoczywa obecnie wyłącznie na Ośrodku Kultury. Niemniej jednak władze gminy w odpowiedzi na społeczne zapotrzebowanie podjęły decyzję o realizacji inwestycji w poszczególnych miejscowościach w postaci świetlic wiejskich. Nowo powstająca infrastruktura ma w pierwszej kolejności zapewnić miejsce dla społecznej aktywności mieszkańców. Ma również przyczynić się do powstania miejsc, dzięki którym mieszkańcy lepiej się poznają i zintegrują. Tym samym istnieje realna szansa wzrostu liczby imprez kulturalnych. W 2016 roku zorganizowano bowiem 62 imprezy, o 40 mniej niż w 2014 roku. Dane GUS wskazują na ciekawą prawidłowość. Gdy w województwie łódzkim oraz powiecie radomszczańskim w latach 2014-2016 liczba uczestników imprez spadła o odpowiednio 17% i 28%, w gminie Kobiele Wielkie wzrosła o 24% (z 4456 do 5506 uczestników). Sytuacja ta wynika z intensywnych działań promujących inicjatywy kulturalne związane z postacią Władysława Stanisława Reymonta. Dzięki temu, do miejscowości Kobiele Wielkie wzrosła liczba uczestników imprez tematycznych. Znaczną część uczestników stanowiły osoby spoza gminy. Dane uzyskane w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Kobieliach Wielkich wskazują, że aktywnych uczestników pochodzących z gminy Kobiele Wielkie jest jednak dużo mniej. Oczywiście, nie sposób odnotować miejsca pochodzenia każdego uczestnika wydarzenia. Liczba osób uczestniczących (zapisanych, rejestrowanych) w bezpłatnych oraz płatnych kursach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury w 2016 roku wyniosła w sumie 60 osób, natomiast liczba członków kół (klubów) prowadzonych w ramach działalności instytucji kultury wyniosła 42 osoby. Na prawie 4500 wszystkich mieszkańców gminy, jest to nieco ponad 2%.

I.3. Sfera gospodarcza

Gmina Kobiele Wielkie, to gmina typowo rolnicza. Użytki rolne zajmują 65,4% powierzchni gminy, grunty zabudowane i zurbanizowane - 4,2%, lasy - 30,9 % powierzchni gminy. Tym samym, gmina Kobiele Wielkie zalicza się do najbardziej

zalesionych gmin w województwie łódzkim¹⁵.

Uwarunkowania związane z położeniem gminy determinują jej potencjał gospodarczy i rozwój przedsiębiorczości. Poziom rozwoju działalności gospodarczej zależy bowiem od jakości kapitału ludzkiego oraz wsparcia władz gminnych w sferze rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w gminie zarejestrowanych było 330 podmiotów gospodarczych, z czego sektor prywatny stanowił 97%. W sektorze prywatnym największą rolę odgrywają osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą (88% firm sektora prywatnego). Działalność gospodarcza prowadzona jest praktycznie we wszystkich branżach (według sekcji PKD z 2007). Niemniej jednak najwięcej firm (99) prowadzi działalność w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny) oraz sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 90 podmiotów. Działalność w sekcji H (transport i gospodarka magazynowa) prowadzona była przez 32 firmy, natomiast w sekcji F (budownictwo) przez 26 podmioty gospodarcze.

Ocena poziomu rozwoju przedsiębiorczości przeprowadzona w odniesieniu do regionu wskazuje, że gmina Kobbiele Wielkie niekorzystnie odbiega od sytuacji zarówno w powiecie radomszczańskim, jak i w województwie łódzkim (tab. 14).

Tab. 14 Przedsiębiorczość w latach 2014-2016 w gminie Kobbiele Wielkie na tle powiatu i województwa

	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności			podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym			osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym			udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
woj. łódzkie	957	968	979	154,5	157,8	161,2	11,6	11,8	11,9	8,1	7,4	7,5
powiat radomszczański	766	779	794	123,6	126,2	129,4	9,9	10,1	10,3	8,9	7,7	7,5
Kobbiele Wielkie	738	739	741	117,7	118,7	119,7	10,2	10,2	10,2	4,8	7,9	6,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

Wartości przedstawionych wskaźników w zasadzie w każdym przypadku są niekorzystne dla gminy Kobbiele Wielkie. Przyjmują bowiem dużo niższe wartości. Na uwagę zasługuje fakt, że w latach 2014-2016 rozwój działalności gospodarczej wydaje się pozostawać na względnie stałym poziomie. Wartości poszczególnych wskaźników nie odnotowują istotnych wahań. Różnice dostrzega się jedynie w przypadku próby oceny kondycji przedsiębiorstw. W odróżnieniu do sytuacji w regionie, w gminie zanotowano bardziej dynamiczny wzrost udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Jest to prawdopodobnie efekt większej konkurencji podmiotów spoza gminy, co stanowi powód rezygnacji z prowadzenia działalności gospodarczej przez mieszkańców gminy. Mogą oni bowiem korzystać z rynku pracy oferowanego w Radomsku, na terenie

¹⁵ Uchwała nr XVI/116/2016 Rady Gminy Kobbiele Wielkie z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobbiele Wielkie na lata 2016-2032”

którego zlokalizowana jest podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Obecnie na terenie podstrefy zlokalizowanych jest 14 przedsiębiorstw, które zapewniają miejsca pracy¹⁶.

Dla oceny stopnia zróżnicowania wewnętrznego gminy pod względem rozwoju przedsiębiorczości wykorzystano dane o podmiotach zarejestrowanych w REGON, pochodzące z Bazy Internetowej Regon (<https://wyszukiwarkaregon.stat.gov.pl/>). Według tej bazy liczba podmiotów gospodarczych nieznacznie różni się od danych BDL i wynosi 347 przedsiębiorstw, co stanowi 12,6 podmiotu na 100 mieszkańców.

Tab. 15. Obszary gminy o najniższych wartościach wskaźnika przedsiębiorczości w 2017 roku (stan na 6.06.2017)

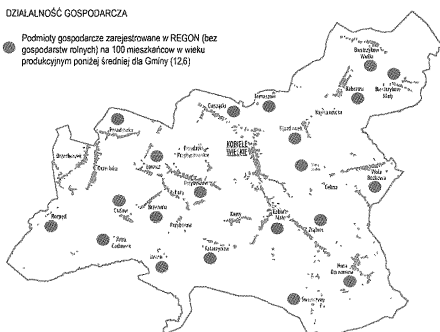
	podmioty gospodarcze REGON/100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
GMINA (wartość referencyjna)	12,6
Celina (osada leśna)	0,00
Jasień	0,00
Kajetanówka (osada leśna)	0,00
Tomaszów	0,00
Rozpęd	0,00
Stary Widok	0,00
Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)	2,56
Biestrzyków Wielki	3,95
Cadów (w tym osada Nadrożna, przysiółek Podświerk)	4,08
Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana – Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)	6,21
Posadówka	6,41
Cadówek	7,02
Katarzynów	7,69
Babczów	7,89
Brzezinki	7,89
Zrąbiec	7,89
Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)	8,24
Cieszutki (w tym osada Gruszczywie)	8,57
Biestrzyków Mały	8,60
Łowicz	9,74
Ujazdówek	11,11
Kobiele Małe (w tym Kobiele Małe-Kolonia, przysiółek Hucisko Małokobielskie, Olszynka)	11,30
Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)	12,00
Łazy	13,89
Orzechów (w tym Secówka)	16,04
Orzechówek (w tym Kamionka, osada Wrony)	16,67
Przydatki Przybyszowskie	16,90

¹⁶ <http://radomsko.pl/lodzka-specjalna-strefa-ekonomiczna,ne,mg,18,36,287>

Przyborów	17,54
Karsy	18,18
Kobiele Wielkie	26,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarkaregon.stat.gov.pl/>

Analiza danych wykazała, że zasadniczą część miejscowości charakteryzuje się słabym rozwojem przedsiębiorczości (tab. 15). Najwyższe wartości wskaźnika nasycenia podmiotami gospodarczymi zanotowane zostały wyłącznie w miejscowościach korzystających z położenia względem głównych ciągów komunikacyjnych a tym samym względem miasta Radomsko. W pozostałych miejscowościach głównym źródłem dochodu mieszkańców jest działalność rolnicza oraz praca zarobkowa na zasadzie zatrudnienia.



Ryc. 16. Przedsiębiorczość w gminie Kobiele Wielkie w 2017 roku (poniżej średniej dla gminy).

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarkaregon.stat.gov.pl/>

I.4. Sfera funkcjonalno – przestrzenna

Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Gmina Kobiele Wielkie położona jest 14 km od Radomska, w którym krzyżują się dwie drogi krajowe: nr 42 (stanowiąca łącznik województw: opolskiego, śląskiego, łódzkiego i świętokrzyskiego) oraz 91 (łączy Gdańsk, Toruń, Łódź i Częstochowę). Gęstą sieć dróg w gminie tworzą zarówno drogi gminne (61,9 km), jak i powiatowe (34,1 km). Na obszarze gminy istnieją również drogi dojazdowe do gruntów polnych i leśnych, przeważnie o podbudowie gruntowej i nawierzchni tłuczniowej. Nawierzchnie dróg

gminnych to głównie asfalt. Gmina w celu zapewnienia dostępności swoich terenów podjęła w ostatnich latach szereg inwestycji mających na celu poprawę stanu technicznego dróg. Ewentualne działania inwestycyjne dotyczą modernizacji odcinków zdekapitalizowanych i wyeksploatowanych. Tym samym, stan techniczny większości dróg jest dobry. Działania naprawcze wymaga natomiast kwestia zapewnienia bezpiecznej komunikacji pieszym i rowerzystom poprzez budowę chodników oraz w miarę możliwości, wydzielenie w pasie drogi, lub budowę ścieżki rowerowej.

W gminie funkcjonuje transport zbiorowy obsługiwany przez PKS Radomsko. W miejscowościach zlokalizowane są przystanki autobusowe, które stanowią również punkty odbioru dzieci i młodzieży dla transportu gminnego do placówek szkolnych. Niemniej jednak mieszkańcy korzystają głównie z transportu prywatnego.

Infrastruktura techniczna wodno-kanalizacyjna

Gmina Kobieli Wielkie charakteryzuje się słabszym dostępem do infrastruktury sieciowej w porównaniu do obszarów wiejskich województwa i powiatu (tab. 16). Najkorzystniej przedstawia się poziom dostępności do sieci wodociągowej. Zgodnie z danymi GUS, ponad 80% ludności w gminie w 2015 roku korzystało z wodociągu, o nieco ponad 2% więcej niż w roku 2013¹⁷. Niewielki wzrost udziału korzystających z instalacji wynikał głównie ze stabilnego poziomu rozwoju sieci wodociągowej. Gęstość sieci rozdzielczej w analizowanym okresie była na stałym poziomie 74,2 km/100 km². Jest ona co prawda niższa od wartości dla obszarów wiejskich powiatu (86km/100km²) oraz województwa (109 km/100km²), lecz wynika to z uwarunkowań przestrzenno-przyrodniczych gminy. Wysoki udział użytków rolnych oraz lasów sprawia, że rozbudowa sieci kanalizacyjnej generuje wysokie koszty i przestaje być opłacalna.

Tab.16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w gminie Kobieli Wielkie na tle obszarów wiejskich województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego w latach 2013-2015

	wodociąg				kanalizacja				gaz			
	2013	2014	2015	zmiana (2013=100)	2013	2014	2015	zmiana (2013=100)	2013	2014	2015	zmiana (2013=100)
woj. łódzkie	82,0	92,3	92,4	12,7	19,0	22,5	24,0	26,3	4,5	4,7	4,8	6,7
powiat radomszczański	82,4	91,5	91,6	11,2	20,7	25,2	26,2	26,6	4,1	4,2	4,2	2,4
Kobieli Wielkie	80,6	82,2	82,4	2,2	8,0	9,4	9,9	23,8	2,6	2,7	2,7	3,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

„Zarządcą sieci wodociągowej jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Kobielach Wielkich. W ramach zadań inwestycyjnych planowana jest modernizacja ujęcia wody w Kobielach Wielkich poprzez montaż nowych urządzeń oraz instalacji. Powyższa inwestycja przyczyni się przede wszystkim do poprawy jakości wody, a także do

¹⁷ W przypadku danych dotyczących korzystających z instalacji uwzględniono lata 2013-2015, co wynika z braku aktualnych danych w statystyce publicznej.

dalszego rozwoju infrastruktury w gminie, co wpłynie bezpośrednio na zwiększenie atrakcyjności obszaru gminy zarówno dla potencjalnych mieszkańców, jak i inwestorów. Unowocześnienie obecnej infrastruktury jest też bardzo ważne dla zapewnienia bezpieczeństwa ciągłości i jakości wody pitnej dla mieszkańców¹⁸.

Zdecydowanie niższy poziom korzystania z instalacji dotyczy sieci kanalizacyjnej. Sieć rozdzielcza wynosi w gminie 5km/100km² i jest trzykrotnie niższa niż na pozostałych obszarach wiejskich powiatu i województwa. Sieć kanalizacyjna dostępna jest tylko w miejscowości Kobiele Wielkie. Stąd też zaledwie około 10% mieszkańców gminy korzysta z sieci. „Łączna długość sieci wynosi 5,1 km i przyłączonych jest do niej 110 budynków. Ścieki prowadzone są do oczyszczalni „Kobiele Wielkie”¹⁹. W pozostałych miejscowościach mieszkańcy posiadają indywidualne bezodpływowe zbiorniki, które opróżniają we własnym zakresie. Wywozem nieczystości z terenu miejscowości zajmuje się najczęściej Zakład Gospodarki Komunalnej w Kobielach Wielkich. Planowana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, które mają podnieść jakość życia mieszkańców oraz bezpieczeństwo ekologiczne, a także propagować ekologiczne formy unieszkodliwiania zanieczyszczeń.

Mieszkańcy gminy generalnie nie mają dostępu do sieci gazowej. Wyjątek stanowią miejscowości Orzechów i Orzechówek. Długość istniejącej sieci wynosi nieco ponad 4 km co zapewnia dostęp do gazu niespełna 40 odbiorcom. Zgodnie z danymi GUS, udział ludności korzystającej z instalacji gazowej nie przekracza 3% (tab. 16). Operatorem sieci jest Łódzka Spółka Gazownicza. Mieszkańcy pozostałych miejscowości korzystają głównie z butli gazowych.

Niestety w gminie nie ma dostępu do sieci grzewczych. Mieszkańcy oraz przedsiębiorstwa korzystają z własnych źródeł ciepła, tj. pieców i kotłowni domowych. Głównym surowcem energetycznym są węgiel czy ekogroszek. Można przypuszczać, że część mieszkańców z racji oszczędności jako materiał grzewczy wykorzystuje również śmieci. Obiekty użyteczności publicznej w gminie posiadają natomiast ogrzewanie na olej opałowy.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że gmina Kobiele Wielkie, jako jedna z nielicznych gmin wiejskich w regionie ma w pełni rozbudowaną sieć światłowodów, co pozwoliło na doprowadzenie Internetu praktycznie do każdego odbiorcy.

Infrastruktura społeczna

Podstawowe potrzeby zdrowotne mieszkańców zaspokaja Gminny Ośrodek Zdrowia w Kobielach Wielkich. Świadczenia poradni specjalistycznych dostępne są w oddalonym od gminy o 14 km Radomsku. Ośrodek w Kobielach zapewnia natomiast dostęp do dwóch poradni dziecięcych, poradni internistycznej, poradni dla kobiet, gabinetu stomatologicznego, gabinetu rehabilitacyjnego oraz laboratorium. W gminie nie działa żadna praktyka lekarska. Tym samym wskaźnik nasycenia

¹⁸ Plan Odnowy Miejscowości Kobiele Wielkie na lata 2016-2022, Załącznik do Uchwały Nr XX/153/2016 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 29 grudnia 2016 roku, s. 15

¹⁹ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobiele Wielkie, Załącznik do Uchwały Nr VI/38/2015 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 26 czerwca 2015 roku, s. 10

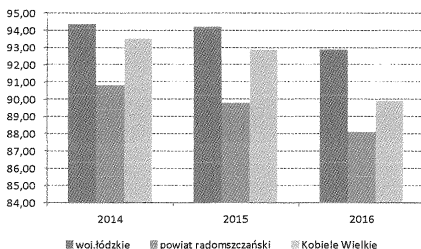
przychodniami wynosi 2 obiekty/10 tys. mieszkańców i jest on nawet 3-krotnie niższy od wartości wskaźnika w powiecie radomszczańskim oraz województwie łódzkim. Mimo, iż gmina charakteryzuje się stabilną liczbą mieszkańców, dostrzega się wyraźny wzrost zapotrzebowania na usługi medyczne. W 2016 roku zgodnie z danymi GUS udzielono w gminie 21 882 porad medycznych, tj. o 11,4% więcej niż w 2013 roku. W tym samym okresie liczba udzielonych porad w powiecie nie uległa zmianie, a w województwie łódzkim wzrosła o nieco ponad 3%.

W zakresie usług zdrowotnych mieszkańcy mogą korzystać z jednej apteki zlokalizowanej w miejscowości Kobiełe Wielkie. Tym samym w 2016 roku na jedną aptekę przypadało 4451 osób, tj. więcej niż w powiecie radomszczańskim (3009 osób/aptekę) oraz województwie łódzkim (2658 osób/aptekę).

Szkolnictwo podstawowe reprezentowane jest przez następujące placówki oświatowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kobielach Wielkich,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Orzechowie,
- Publiczne Gimnazjum w Kobielach Wielkich (w związku z wprowadzoną reformą systemu oświaty zostaje stopniowo wygaszane i zostaje włączone w struktury Szkoły Podstawowej w Kobielach Wielkich).

W powyższych placówkach w 2016 roku kształciło się w sumie 418 uczniów, o 3,9% mniej niż w 2014 roku. Spadek liczby uczniów wynika zarówno ze spadku potencjału demograficznego gminy Kobiełe Wielkie, ale także z faktu, że nie wszystkie dzieci w wieku szkolnym korzystają z usług placówek oświatowych zlokalizowanych w gminie. Zdarzają się bowiem przypadki uczęszczania dzieci do szkół poza miejscem zamieszkania, co ma związek np. z miejscem pracy rodzica lub indywidualnym wyborem szkoły przez ucznia (w przypadku gimnazjum).



Ryc. 19. Współczynnik skolaryzacji netto w latach 2014-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

Sytuację tę potwierdza wskaźnik skolaryzacji netto, który opisuje relację liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania²⁰. W gminie Kobieli Wielkie przyjął on wartość 89%.

Opiekę nad najmłodszymi zapewniają przedszkola publiczne oraz punkty przedszkolne działające przy szkołach podstawowych. W gminie działają w sumie 2 takie placówki, które posiadały do dyspozycji 43 miejsca. Zgodnie z danymi GUS liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) w 2016 roku w gminie Kobieli Wielkie wynosiła 126 osób. Tym samym na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wypadało 2,93 dziecka (ponad 2-krotnie więcej niż w powiecie radomszczańskim i 3-krotnie więcej niż w województwie łódzkim). Duże dysproporcje regionalne dostrzega się również w przypadku poziomu objęcia wychowaniem przedszkolnym. W gminie udział dzieci objętych opieką przedszkoli w ciągu trzech lat obniżył się z 67,4% do 40,5%. Tym samym, w 2016 roku pierwszy raz odnotowano wskaźnik niższy w porównaniu do powiatu i województwa (tab. 17).

Tab. 17. Wychowanie przedszkolne w latach 2014-2016

	dzieci w wieku przedszkolnym (os.)						odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)					
	dzieci w wieku 3 - 5 lat ogółem			w tym na wsi			dzieci w wieku 3 - 5 lat ogółem			w tym na wsi		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
woj. łódzkie	75 840	73 195	70 257	29 519	28 759	27 880	80,8	84,7	81,8	62,1	66,3	62,5
powiat radomszczański	3 369	3 211	3 116	1 814	1 757	1 714	71,3	75,7	69,9	57,1	61,2	55,2
Kobieli Wielkie	132	128	126	132	128	126	67,4	69,5	40,5	67,4	69,5	40,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

Podstawową instytucją, która pełni funkcje kulturowe na terenie gminy Kobieli Wielkie jest Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich, w którym znajduje się Izba Pamięci poświęcona pamięci wielkiego pisarza – noblisty Władysława Stanisława Reymonta, siłownia dla młodzieży oraz Świetlica Środowiskowa dla dzieci. „GOKiS prowadzi działalność od 2005 r. i mieści się w budynku po starym młynie sprzed 1880 r., (wcześniej placówka istniała jako Wiejski Dom Kultury). Placówka administruje 11 Świetlicami Wiejskimi usytuowanymi na terenie gminy i Gminnym Kompleksem Boisk Sportowych (od X 2013)”²¹. Świetlice wiejskie zlokalizowane są w: Orzechówku, Kobielach Małych, Cieszątkach, Karsach, Biestrzykowie Wielkim, w Ujazdówku, Hucie Drewnianej, w Brzezinkach, Łowiczu, Łazach, Zrąbcu, Nowym Widoku. Część z nich jest stosunkowo nowa i powstała w odpowiedzi na zgłaszane zapotrzebowanie społeczne. Niestety w świetlicach brakuje wyposażenia umożliwiającego szersze ich wykorzystanie

²⁰ Definicja Głównego Urzędu Statystycznego

²¹ www.kobielewielkie.naszgok.pl

na cele kulturalne i społeczne.

Istotną część działalności GOKiS związana jest z kultywowaniem i pielegnowaniem pamięci o historii regionu, zwłaszcza o bezpośrednich powiązaniach z noblistą, Władysławem Reymontem, który urodził się w Kobielach Wielkich. Ponadto ośrodek podejmuje w miarę swoich możliwości szereg działań mających na celu zaangażowanie obywateli w życie kulturalne. Niestety ograniczenia lokalowe związane z funkcjonowaniem w starym zabytkowym budynku (zły stan techniczny obiektu) uniemożliwiają rozszerzenie działalności oraz zagrażają zgromadzonym w Izbie Pamięci eksponatom.

Instytucją działającą w sferze kultury jest również Biblioteka Publiczna, która zlokalizowana jest w dawnym budynku Urzędu Gminy w Kobielach Wielkich. Biblioteka nie posiada filii. Aktywność sportowa rozwijana jest natomiast poprzez zapewnienie dostępu do niezbędnej infrastruktury – sale gimnastyczne przy szkołach, boiska w Kobielach Wiejskich, siłownie zewnętrzne.

Wspomniana wyżej infrastruktura ma charakter bardzo podstawowy i ze względu na stan techniczny uniemożliwia jej wykorzystanie w szerszym zakresie na potrzeby zagospodarowania wolnego czasu mieszkańców. Niestety utrudniony jest dostęp do infrastruktury sportowej w porze zimowej.

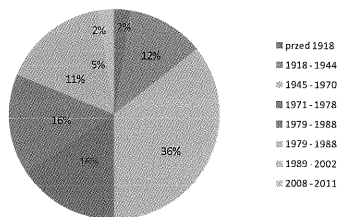
Szczególną rolę w kształtowaniu spójności funkcjonalno-przestrzennej pełnią przestrzenie publiczne. Są to miejsca generujące aktywność mieszkańców opartą na sąsiedzkich relacjach. Stanowią swoistą wizytówkę danej miejscowości, wpływają na jej postrzeganie przez samych mieszkańców oraz często decydują o ocenie jakości życia w danym miejscu. Na terenie gminy Kobile Wielkie trudno wydzielić jednoznacznie takie przestrzenie, co wynika z dominującego typu morfogenetycznego miejscowości. W większości miejscowości brakuje typowego placu, wokół którego koncentrowałoby się życie społeczne. Są to najczęściej tereny zlokalizowane wokół obiektów sakralnych i punktów handlowych. Stan wielu takich miejsc jest niezadowalający – brakuje w nich małej architektury oraz elementów zachęcających do spędzania czasu. Szczególny przypadek stanowią dwa miejsca w miejscowości w Kobielach Wielkich – plac przy zabytkowym parku i dworzec oraz skwer przy ul. Szkolnej z tablicą pamiątkową poświęconą Władysławowi Reymontowi. Miejsca te są w złym stanie i nie „zapraszają” mieszkańców do aktywności.

W ostatnich latach gmina rozpoczęła działania zmierzające do poprawy tej sytuacji. Dzięki realizacji inwestycji w postaci budowy świetlic wiejskich oraz uzupełnienia infrastruktury placów zabaw tworzy właśnie takie przestrzenie.

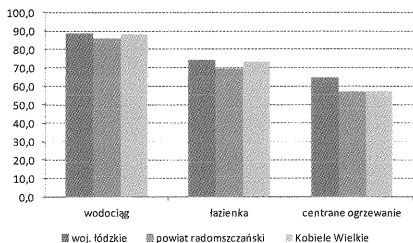
1.5. Sfera techniczna i środowiskowa

Grupa zjawisk negatywnych zgodnie z Wytocznymi Ministerstwa w ramach sfery technicznej rozumiana jest głównie jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym oraz brak funkcjonowania

rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Struktura wiekowa budynków zlokalizowanych w gminie Kobiele Wielkie odpowiada strukturze okresu budowy w powiecie radomszczańskim. Według danych GUS, 36% budynków mieszkalnych powstało w latach 1945-1970. Wynika to z faktu odbudowy infrastruktury mieszkaniowej po stratach II Wojny Światowej. Analiza danych potwierdza, że zasadnicza część (66%) budynków mieszkalnych powstała przed 1988 rokiem (ryc. 20). Są to obiekty wybudowane w starej technologii budowlanej, o niskich parametrach efektywności energetycznej oraz nieposiadające centralnego ogrzewania. Problem ten nawarstwia się zwłaszcza na obszarach wiejskich. W gminie Kobiele Wielkie ponad 70% zabudowy jest sprzed 1980 roku. Napływ nowych mieszkańców jest stosunkowo niewielki, nowe budownictwo rozwija się powoli. Obecni mieszkańcy podejmują jedynie drobne inwestycje remontowe związane z koniecznością poprawy stanu zdekapitalizowanej infrastruktury.



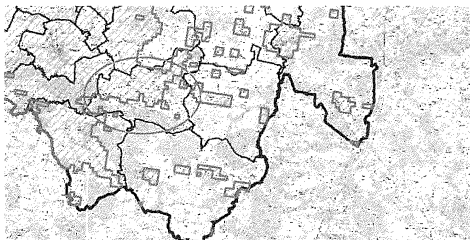
Ryc. 20. Budynki mieszkalne zamieszkane wg okresu budowy w powiecie radomszczańskim
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl



Ryc. 21. Mieszkania na obszarach wiejskich wyposażone w instalacje w ogóle mieszkań (%) w 2016 roku.
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

W efekcie są to budynki, które opierają swój system grzewczy na paliwie stałym, ale także charakteryzują się niekorzystnymi parametrami w kwestii energooszczędności. Prace modernizacyjne są kosztowne i wielu mieszkańców nie stać na samodzielne pokrycie wydatków na wymianę systemu grzewczego, naprawę dachu, czy ocieplenie. Część mieszkańców wybiera korzystanie z tradycyjnych pieców właśnie ze względów ekonomicznych. Bardzo często do ogrzewania domu stosowany jest bowiem tańszy surowiec, taki jak węgiel o niskiej wartości opałowej, czy też niestety śmieci (w tym odpady plastikowe).

Jednym z elementów wyznaczenia sytuacji kryzysowej w ramach sfery środowiskowej jest przekroczenie stężeń substancji szkodliwych dla środowiska i człowieka. Jednym ze szczególnie doskwierających i dostrzegalnych problemów jest emisja szkodliwych gazów i pyłów. Na terenie gminy Kobbiele Wielkie, co prawda nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej, która pozwoliłaby władzom gminy monitorować problem szkodliwych stężeń. Niemniej jednak, na terenie województwa łódzkiego prowadzony jest stały monitoring, który pozwala wskazać obszary zagrożone. Wojewódzki Inspektorat Sanitarny co roku raportuje stan powietrza atmosferycznego. Gmina Kobbiele Wielkie, zgodnie z przeprowadzoną w 2016 r. oceną zakwalifikowana została do obszarów, w obrębie których udokumentowano wystąpienie znacznych przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. „Przyczyną występowania wysokich wartości stężenia tej substancji jest emisja niska. Na obszarach wiejskich główną przyczyną przekroczenia jest napływ z obszarów zurbanizowanych oraz w części przypadków także lokalna emisja niska z większych miejscowości. Ponadto proceder nielegalnego spalania odpadów komunalnych w paleniskach domowych przez mieszkańców potęguje problem przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w powietrzu”²².



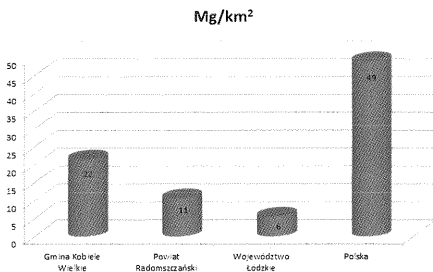
Ryc. 22. Obszar przekroczeń rocznej wartości poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w centralnej i północno-wschodniej części województwa łódzkiego w 2016 r. Kolorem niebieskim zaznaczono teren gminy Kobbiele Wielkie

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2016 r., s. 116

²² Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2016 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, s. 110

Na terenie gminy Kobbiele Wielkie zasięg wyznaczanego obszaru wskazuje, że w zasadzie jej cała zamieszkana część odnotowuje istotne przekroczenia stężeń szkodliwego pyłu (ryc. 22)

Określenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej obejmuje również obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska. Gmina Kobbiele Wielkie posiada uregulowaną gospodarkę odpadami. Specyficzną grupę odpadów stanowią jednak odpady zawierające azbest. W związku z kancerogennymi właściwościami azbestu niezbędne jest ograniczenie kontaktu z nim do minimum. W związku z powyższym, Gmina podjęła działania w kierunku ograniczenia szkodliwego odpadu. W czerwcu 2016 roku uchwalono „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobbiele Wielkie na lata 2016-2032”²³. W wyniku inwentaryzacji ilość odpadu azbestowego na terenie gminy oszacowano na poziomie 2,2 mln kg, z czego 96% znajduje się na obiektach będących własnością osób fizycznych. Analiza porównawcza na tle regionu wskazuje, że sytuacja w gminie Kobbiele Wielkie jest dużo gorsza niż w przypadku powiatu radomszczańskiego czy też województwa łódzkiego (ryc. 23)

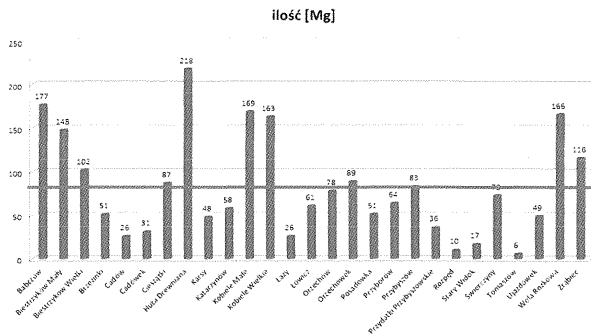


Ryc. 23. Ilość wyrobów zawierających azbest w Mg przypadającą na km² powierzchni gminy Kobbiele Wielkie bez uwzględnienia rur wodociągowo-kanalizacyjnych

Źródło: Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobbiele Wielkie na lata 2016-2032, s. 38.

Dysproporcje przestrzenne w rozmieszczeniu odpadów azbestowych w gminie są znaczne i wynikają przede wszystkim z liczby oraz wieku powstania budynków mieszkalnych i gospodarczych. Wśród miejscowości o największej ilości tego szkodliwego odpadu wymienić należy: Hutę Drewnianą, Babczów, Kobbiele Wielkie, Kobbiele Małe, Wola Rożkowa czy Biestrzyków Mały (ryc. 24)

²³ Uchwała nr XVI/116/2016 Rady Gminy Kobbiele Wielkie z dnia 30 czerwca 2016 r.



Ryc. 24. Oszacowanie ilości wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach gminy Kobieles Wielkie w [Mg]

Linia czerwona wyznacza średnią ilość odpadu azbestowego na miejscowość (82 Mg)

Źródło: Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobieles Wielkie na lata 2016-2032, s. 38.

I.6. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

I.6.1. Identyfikacja obszarów zdegradowanych

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”²⁴ obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Wyznaczając obszar zdegradowany uwzględniono powyższe zalecenia. Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Kobieles Wielkie. Dokonano również analizy podstawowych obszarów funkcjonowania gminy – gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej i środowiskowej.

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji w gminie na tle regionu, jak również przede wszystkim do przestrzennego zobrazowania wewnętrznego zróżnicowania gminy Kobieles Wielkie. Poziom wewnętrznym dysproporcjom rozwoju

²⁴Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Minister Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r., MR/H 2014-2020/20(2)08/2016.

zbądany został w odniesieniu do 28 jednostek²⁵ stanowiących miejscowości wraz z przypisanymi im przysiółkami. Dla wskazanych jednostek pozyskano dane statystyczne Urzędu Gminy Kobile Wielkie oraz instytucji zewnętrznych, m.in. Powiatowego Urzędu Pracy, Ośrodka Pomocy Społecznej czy Komendę Powiatową Policji w Radomsku.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do miejscowości. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- poprawność metodologiczną - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi,
- poprawność przestrzenną - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż gmina, w tym przypadku do miejscowości²⁶.

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano listę 14 wskaźników, które zastosowano dla ostatecznego wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wskaźniki te obejmują sferę społeczną (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość/patologie, poziom edukacji, uczestnictwo w życiu publicznym), sferę gospodarczą (stopień przedsiębiorczości) sferę funkcjonalno-przestrzenną (brak przestrzeni publicznej) oraz techniczną (wiek zabudowy).

Elementem przyjętej metodologii były ponadto badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców w dniach 3-14 lipca 2017 roku oraz spotkania warsztatowe z mieszkańcami. Ankieta miała na celu wskazanie miejscowości wymagającej podjęcia działań rewitalizacyjnych oraz ocenę problemów, które występują na danym obszarze. Analizę głównych problemów oparto tym samym tylko o mierzalne i obiektywne wskaźniki, ale również o konsultacje z Zespołem ds. Rewitalizacji. Ankieta posłużyła opracowaniu m.in. pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji.

Wspomniane wyżej Zespół stanowił organ konsultacyjny Wójta Gminy Kobile Wielkie w zakresie rewitalizacji. Jednym z jego zadań była współpraca w zakresie diagnozowania obszarów zdegradowanych oraz wyznaczania terenów rewitalizacji. W skład zespołu weszli reprezentanci gminy, kierownicy głównych wydziałów Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za monitorowanie problemów społecznych (Ośrodek Pomocy Społecznej).

Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby zarówno diagnozy, jak i Lokalnego Programu Rewitalizacji były dokumenty o charakterze planistycznym gminy, w tym Plany Odnowy Miejscowości.

Zasadniczy etap delimitacji obszaru zdegradowanego został oparty o 14 wskaźników charakteryzujących 4 sfery: społeczną, gospodarczą, funkcjonalno-

²⁵ W sumie przeanalizowano 30 jednostek. Ostatecznie wyłączono ze szczegółowej analizy (w tym obliczenia wskaźników) dwie osady leśne (Celina oraz Kajetanówka), ponieważ nie są one zamieszkałe.

²⁶ Część danych statystycznych charakteryzujących dane zjawisko czy proces nie jest agregowana przez instytucje do jednostek mniejszych niż gmina, co tym samym uniemożliwia ich wykorzystanie do analizy przestrzennej wewnątrz danej jednostki.

przestrzenną oraz techniczną.

Tab. 18. Wskaźniki sytuacji kryzysowych zdiagnozowanych w gminie

SFERA	WSKAŹNIKI
SPOŁECZNA	liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców liczba czynów karalnych ogółem na 100 mieszkańców liczba czytelników biblioteki publicznej na 100 mieszkańców średni wynik sprawdzianu po VI klasie frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym
GOSPODARCZA	liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w wieku produkcyjnym
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	dostępność do placów zabaw
TECHNICZNA	udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1980 r.

Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznana zostanie jednostka, która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych (tj. na 11 analizowanych wskaźników, wartości niekorzystne wystąpiły w przypadku 6 wskaźników) oraz występują na jej terenie zjawiska negatywne w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Tak przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło wskazać 12 jednostek, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego (tab. 19²⁷ oraz ryc. 25).

²⁷ W tabeli 19, w ostatniej kolumnie zaznaczono kolorem wyłącznie jednostki spełniające wszystkie wspomniane wyżej kryteria degradacji

Tab. 19. Zestawienie wskaźników do wyznaczenie obszaru zdegradowanego

	udział osób w wieku poprodukcyjnym w 2016 (%)	liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	liczba czynów karalnych ogółem na 100 mieszkańców	liczba czytelników biblioteki publicznej na 100 mieszkańców	średni wynik sprawdzianu po VI klasie	frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w wieku produkcyjnym	dotyśność do placów zabaw (TAK/NIE)	przewaga (pow. 70%) budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1988 r. (T/N)	degradacja społeczna	degradacja gospodarcza	degradacja funkcjonalno-przestrzenna	degradacja techniczna	Obszar zdegradowany
GMNA (wartość referencyjna)	17,6	3,27	1,9	12,2	1,4	12,3	1,2	3,6	10,4	66,4	60,06	12,6							
Kobiele Wielkie	19,0	4	2,3	12,4	1,7	12,1	1,1	9,5	16,3	67,2	62,15	26,7	N	T	6	0	1	1	8
Babrzów	17,1	3,7	1,6	11,8	0,4	11,8	0,0	3,3	4,1	52,67	62,15	7,9	N	T	3	1	1	1	6
Brzezinki	15,0	4,5	3,0	24,6	1,5	24,8	2,3	3,8	6,8		61,10	7,9	N	T	8	1	1	1	11
Bieńczyków Wielki	20,2	1,6	0,0	13,2	0,8	13,2	0,0	3,9	7,8	53,00	62,15	3,9	N	T	6	1	1	1	9
Bieńczyków Mały	14,1	2,7	1,3	12,1	2,0	12,1	0,0	4,0	3,4	66,67	62,15	8,6	N	T	3	1	1	1	6
Cadów	13,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	6,7		61,10	4,1	N	T	2	1	1	1	5
Cadówek	12,2	9,8	8,5	9,8	1,2	9,8	2,4	1,2	0,0		61,10	7,0	N	T	4	1	1	1	7
Cieszątki	18,9	6,3	2,7	6,3	0,9	6,3	0,0	3,6	11,7		62,15	8,6	N	T	3	1	1	1	6
Huta Drewniana	18,9	3,1	0,9	6,1	0,0	6,1	1,3	3,5	10,5		57,47	6,2	N	T	3	1	1	1	6
Jasień	10,5	10,5	0,0	42,1	10,5	42,1	0,0	0,0	5,3		59,55	0,0	N	T	6	1	1	1	9
Karsy	22,7	4,0	2,7	13,3	4,0	13,3	1,3	8,0	17,3		57,47	18,2	N	T	9	0	1	1	11
Katrzynów	18,1	2,8	2,8	22,2	1,4	22,2	0,0	1,4	16,7		57,47	7,7	N	T	4	1	1	1	7
Kobiele Małe	16,4	3,8	3,0	16,4	1,6	16,4	1,9	2,2	19,8	70,00	57,47	11,3	T	T	7	1	0	1	9
Łowicz	11,9	4,9	2,9	19,3	1,2	19,3	6,6	3,7	9,1	70,67	59,55	9,7	N	T	8	1	1	1	11
Orzechów	15,3	3,7	2,4	13,9	1,0	16,3	0,7	1,4	4,1	54,33	61,10	16,0	T	T	6	0	0	1	7

Orzechówek	15,2	1,3	0,9	9,1	2,6	9,1	0,4	3,5	1,7	96,67	61,1	16,7	N	T	2	0	1	1	4
Posadówka	17,1	1,6	0,8	7,3	1,6	7,3	4,1	0,0	1,6	84,33	61,1	6,4	N	T	3	1	1	1	6
Przyborów	15,5	2,1	1,0	18,5	4,1	18,5	2,1	2,1	12,4	54,33	59,55	17,5	N	T	6	0	1	1	8
Łazy	23,2	1,4	1,4	2,9	0,0	2,9	0,0	1,4	2,9		59,55	13,9	N	T	3	0	1	1	5
Przybyszów	19,5	1,7	0,7	9,5	1,4	9,5	1,4	3,4	16,0	57,33	59,55	12,0	N	T	4	1	1	1	7
Tomaszów	27,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		57,47	0,0	N	T	3	1	1	1	6
Przydatki Przybyszowskie	16,1	1,8	0,9	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	15,2	54,33	59,55	16,9	N	T	2	0	1	1	4
Rozpęd	41,7	8,3	8,3	33,3	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0		61,1	0,0	N	T	6	1	1	1	9
Ujazdówek	27,8	1,4	1,4	6,9	1,4	6,9	1,4	2,8	12,5		62,15	11,1	N	T	2	1	1	1	5
Wola Rozkłowa	20,8	2,8	1,7	9,0	1,0	9,0	0,0	1,4	9,0	66,00	57,47	8,2	N	T	4	1	1	1	7
Stary Widok	26,5	0,0	0,0	38,2	2,9	38,2	0,0	2,9	8,8	43,33	57,47	0,0	N	T	7	1	1	1	10
Zrębiec	17,8	1,1	1,1	9,2	2,3	9,2	0,6	1,1	11,5	51,33	57,47	7,9	T	T	4	1	0	1	6
Świerczyły	17,2	3,4	1,7	17,2	1,7	17,2	0,0	0,0	12,1		57,47	2,6	N	T	5	1	1	1	8

Kolorem szarym zaznaczono brak spełnienia warunku sytuacji kryzysowej

Źródło: opracowanie własne



Ryc. 25. Zasięg obszaru zdegradowanego.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Google.com

Tab. 20. Zestawienie wskaźników dla gminy i obszaru zdegradowanego

WSKAŹNIKI	Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	Obszar zdegradowany (OZ)
liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	3,27	4,27
liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,9	2,27
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	12,2	21,9
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	1,4	2,6
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	12,3	22,01
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	1,2	1,3
liczba czynów karalnych ogółem na 100 mieszkańców	3,6	3,1
liczba czytelników biblioteki publicznej na 100 mieszkańców	10,44	9,95
średni wynik sprawdzianu po VI klasie	66,4	58,98
frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	60,05	59,68

udział osób w wieku poprodukcyjnym	17,61	19,32
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,6	7,9
dostępność do placów zabaw	Na 27 jednostek w W obszarze 24 nie ma placu zdegradowanym na zabaw (88,9 12 jednostek w 10 nie wszystkich ma placu zabaw (jednostek) (83,3% jednostek uznanych za zdegradowane)	
udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1980 r.	70%	70%

Źródło: opracowanie własne

1.6.2 Określenie obszaru rewitalizacji

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami wynikającymi z Wytocznych Ministerstwa w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Obszar wyznaczony jako zdegradowany zajmuje 4,2950 km², tj. 4,22% powierzchni gminy Kobile Wielkie. Na tym terenie mieszka 2520 osób, tj. 56,45% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Tym samym, stosując powyżej wspomniane zasady, nie może on zostać wskazany w całości do rewitalizacji. Przyjęte założenia oraz procedura badawcza pozwoliła określić, że wszystkie powyższe warunki spełniają następujące miejscowości: **Kobile Wielkie, Kobile Małe, Biestrzyków Wielki oraz Brzezinki**. Są to miejscowości, w których zdiagnozowano od 8 do 11 zjawisk kryzysowych (koncentracja problemów), w tym co najmniej 6 wskaźników społecznych. Są to również miejscowości, które zostały wskazane jako obszary koncentracji zjawisk niekorzystnych przez samych mieszkańców w procesie partycypacji. Ponadto wskazano, że realizacja działań rewitalizacyjnych w powyższych jednostkach charakteryzować się będzie znaczną efektywnością m.in. ze względu na zaangażowanie mieszkańców oraz rolę w rozwoju lokalnym.

Ostatecznie obszar rewitalizacji zajmuje 3,0759 km², co stanowi 3,02% i na koniec 2016 roku zamieszkiwany był przez 1296 mieszkańców, tj. 29,03% ludności gminy Kobile Wielkie.

Tworzą go trzy podobszary:

- Podobszary Kobile – obejmujący jednostkę Kobile Wielkie i Kobile Małe

- Podobszar Brzezinki – obejmujący jednostkę Brzezinki
- Podobszar Biestrzyków Wielki – obejmujący jednostkę Biestrzyków Wielki



Ryc. 26. Zasięg obszaru rewitalizacji w gminie Kobile Wielkie
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Google.com

1.6.3. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przedstawione poniżej wnioski stanowią wypadkową analizy wskaźników statystycznych wykorzystanych przy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz w oparciu o badania ankietowe oraz wywiady pogłębione²⁸. Informacje uzyskane bezpośrednio od mieszkańców pozwoliły znacznie lepiej określić problemy doskwierające mieszkańcom, które nie zawsze są możliwe do skwantyfikowania w postaci wskaźników statystycznych.

Tab. 1 Zestawienie wskaźników dla gminy i obszaru rewitalizacji.

WSKAŹNIKI	Wartość referencyjna (średnia dla gminy)	Obszar rewitalizacji (OR)
liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	3,27	3,55
liczba długotrwale bezrobotnych na 100	1,9	2,06

²⁸ Dokładne informacje na temat działań partycypacyjnych zamieszczone zostały w rozdziale III

mieszkańców		
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	12,2	16,7
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	1,4	1,4
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	12,3	16,6
liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	1,2	1,3
liczba czynów karalnych ogółem na 100 mieszkańców	3,6	4,8
liczba czytelników biblioteki publicznej na 100 mieszkańców	10,44	12,61
średni wynik sprawdzianu po VI klasie	66,40	63,39
frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	60,05	60,72
udział osób w wieku poprodukcyjnym	17,61	17,64
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,6	12,47
dostępność do placów zabaw	Na 27 jednostek w 24 nie ma placu zabaw (88,9% wszystkich jednostek)	W obszarze rewitalizacji na 4 jednostki w 3 nie ma placu zabaw (75% jednostek wskazanych do rewitalizacji)
udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1980 r.	70%	70%

Źródło opracowanie własne

Obszar rewitalizacji boryka się przede wszystkim z coraz większym zagrożeniem dezintegracji społecznej ze względu na występowanie szeregu zjawisk niekorzystnych. Analiza wskaźnikowa zwraca uwagę na problemy związane z wykluczeniem społecznym osób znajdujących się w złej sytuacji ekonomicznej oraz pozostające bez pracy. Wartości wskaźników opisujących powyższe, odbiegały niekorzystnie od średniej dla gminy (tab. 21). Cały OZ charakteryzuje się wyższym bezrobociem. Udział osób bezrobotnych wynosi 3,55%, przy czym na podobszarze Kobiela wartość wskaźnika wyniosła 4,1%, a na podobszarze Brzezinki 4,5%. Jedynie na podobszarze Biestrzyków Wielki jest niższa i nie przekracza 2%. Z powyższym koresponduje problem bezrobocia długotrwałego. Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na obszarze rewitalizacji wynosi 16,6% i jest wyższy o 4 punkty procentowe od wartości średnich dla całej gminy. Najwyższe wartości wskaźnik przyjmuje w przypadku podobszaru Brzezinki, gdzie na każdych 100 osób przypada prawie 25 mieszkańców dla których głównym powodem pomocy jest bezrobocie. W pozostałych podobszarach wartość wskaźnika wynosi: 14,2% dla Kobiela oraz 13,2% dla Biestrzykowa Wielkiego. Wartości te odpowiadają danym dla wsparcia z powodu ubóstwa na obszarze

rewitalizacji, co potwierdza, że osoby długotrwale bezrobotne są szczególnie narażone na wykluczenie społeczne z powodu ubóstwa. Są to osoby, które stały się „ofiarami” zmian gospodarczych przełomu wieku XX i XXI. Wielu z nich to właściciele gospodarstw rolnych, którzy w latach 70. i 80. podejmowali się dodatkowej pracy w zakładach produkcyjnych w powiecie (tzw. dwuzawodowość rolników). Kryzys gospodarczy, upadek części zakładów oraz jednoczesny spadek rentowności gospodarstw rolnych spowodował, że część mieszkańców wpadła w błędne koło problemów społecznych – bezrobocie, spadek dochodów, ubóstwo. Są to ponadto osoby, które z racji swojego wieku nie są w stanie przekwalifikować się na dodatkowy zawód zwłaszcza przy tak szybkim rozwoju techniki oraz często wysokich wymaganiach nowych pracodawców – młody wiek i doświadczenie.

Tym samym, na obszarze rewitalizacji zaczęły się nawarstwiać problemy społeczne związane z brakiem pracy i pogorszeniem sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. Osoby borykające się z problemami z pracą czy niskimi dochodami są bardziej skłonne do alienacji i rezygnacji z życia społecznego – co jest efektem wstydu i obaw przez opinią sąsiadów. Problemy te stanowią podstawę rozwoju takich zjawisk kryzysowych jak alkoholizm, przemoc domowa, agresywne zachowania. Problemy te ze sobą współwystępują i niestety stanowią wielokrotnie błędne koło. Przerwanie go to długotrwały proces, który ma zostać zainicjowany w ramach wdrażania programu rewitalizacji. Na całym OR udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu wyniósł 1,3% (przy średniej dla gminy na poziomie 1,2%) i najwyższy był na podobszarze Brzezinki (2,3%) oraz Kobiele (1,5%). Podczas warsztatów wskazano, że problem ten jest dużo większy. Część osób nie zgłasza się po pomoc, co wynika z dwóch przyczyn: wstydu i obawy przed oceną sąsiadów oraz braku możliwości otrzymania bezpośredniej pomocy. Wiele osób rezygnuje z prośby o wsparcie, jeśli związane jest ono z przemieszczaniem się do innej miejscowości. Uczestnicy warsztatu problemowego zwrócili uwagę, że obecna sytuacja w gminie „zmusza” mieszkańców do wyjeżdżania do Radomska, co ich istotnie zniechęca. Mieszkańcy podczas spotkań wskazali również, że nadmierne spożywanie alkoholu jest problemem widocznym szczególnie w przestrzeni publicznej. Dotyczy on obecności osób, które spożywają alkohol zarówno w okolicy punktów sprzedaży, jak i w przypadku młodzieży, która widywana jest podczas spożywania alkoholu na przystankach autobusowych.

Z powyższym zjawiskiem koresponduje m.in. koncentracja czynów karalnych. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym wskaźnikiem liczby zdarzeń na 100 mieszkańców (4,8) niż średnia dla gminy (3,6). Najwięcej wykroczeń i przestępstw odnotowano na podobszarze rewitalizacji Kobiele (5,8 czynu/100 mieszkańców). W pozostałych podobszarach poziom przestępczości wynosił około 4 czynów. Zakres zdarzeń i przyczyn ich powstawania jest różny, niemniej jednak wpływa na subiektywne poczucie bezpieczeństwa. U podstaw części zdarzeń niestety znajduje się alkohol (akty wandalizmu, zakłócania spokoju, zachowania agresywne, przemoc domowa, kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu).

Coraz bardziej dostrzegalnym problemem OR jest również brak aktywności wśród młodych mieszkańców. Dostęp do mediów, jakim jest Internet w połączeniu z

brakiem infrastruktury rekreacyjnej czy wypoczynkowej sprawiają, że młodzież częściej sięga po używki i jest bardziej skłonna do aktów wandalizmu czy bójek.

Uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych oraz uczestnicy wywiadów pogłębionych wskazali na jeden szczególnie problem obserwowany na całym obszarze rewitalizacji. Jest to niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców, której towarzyszy słaba integracja. Mieszkańcy co prawda uczestniczą w wydarzeniach i inicjatywach organizowanych przez Gminę czy np. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu lecz sami nie inicjują działań nie tylko na skalę gminy, ale przede wszystkim we własnym najbliższym środowisku. Tym samym, wskaźniki czytelnictwa czy uczestnictwa w kulturze dla obszaru rewitalizacji nie wskazują bezpośrednio na sytuację wymagającą natychmiastowej interwencji. Liczba czytelników na 100 mieszkańców w ramach OR wynosiła 12,61 osób. Na wysokość wskaźnika wpłynęły przede wszystkim dane z podobszaru rewitalizacji Kobile (18 czytelników/100 osób). Jest to spowodowane lokalizacją biblioteki na tym obszarze. W efekcie, mieszkańcy mają łatwiejszy dostęp do zasobów. Dużo niższe wskaźniki odnotowano na podobszarze Brzezinki oraz Biestrzyków Wielki (odpowiednio: 3,9 oraz 3,8). Na uwagę zasługuje fakt, że dane te dotyczą zarejestrowanych czytelników. Analiza danych opisujących faktyczny poziom czytelnictwa (wypożyczenia na 1 czytelnika) wskazuje na wyraźny spadek w całej gminie (por. tab. 13), a tym samym także na obszarze rewitalizacji. Mniejsze zainteresowanie czytelnictwem wynika głównie z rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz swoistej fascynacji elektronicznymi nośnikami danych. Młodzież częściej wybiera grę na komputerze, czytniki elektroniczne, lekturę krótkich informacji na portalach internetowych. Być może ma to swoje przełożenie nie tylko na poziom czytelnictwa, ale także słabsze wyniki w nauce. Uczniowie z obszaru rewitalizacji, którzy przystąpili do sprawdzianu po VI klasie osiągnęli wynik o 3 punkty procentowe niższy niż ich rówieśnicy w pozostałej części gminy (por. tab. 11). Na wynik ten wpłynęły przede wszystkim bardzo niskie oceny w przypadku podobszaru rewitalizacji Biestrzyków Wielki (53% przy średniej dla gminy na poziomie 66,4%). W przypadku podobszaru Brzezinki, w roku szkolnym 2015/2016 żaden uczeń nie był w wieku kwalifikującym do sprawdzianu. Natomiast uczniowie zamieszkujący podobszar rewitalizacji Kobile w sumie osiągnęli wynik na poziomie 68%, tj. wyższy o 2 punkty procentowe od wartości średniej dla gminy.

Jednym z częściej wymienianych przez uczestników warsztatów oraz wywiadów pogłębionych, problemów na obszarze rewitalizacji, jest brak integracji i wzajemnego zaufania. Coraz większe tempo życia, które dociera również na obszary wiejskie sprawiają, że mieszkańcy spędzają coraz mniej czasu na integracji sąsiedzkiej. Spadające dochody, problem bezrobocia i ubóstwa sprawia, że większym zainteresowaniem cieszy się działalność przynosząca zarobek niż społeczne, bezinteresowne inicjatywy. Dodatkowo, rośnie poziom anonimowości, a co za tym idzie, spada społeczne zaufanie. Spirala ta negatywnie się nakręca wpływając na rozpad więzi społecznych. Problem ten w takim stopniu dotyczy wszystkich trzech podobszarów rewitalizacji. Paradoksalnie poczucie obowiązku obywatelskiego mieszkańców OR nie odbiega znacząco od sytuacji zaobserwowanej w całej gminie. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku

wyniosła w przypadku OR 60,72% i była porównywalna do średniej gminnej (50,05%). Była niższa w przypadku podobszaru Kobile (59,81%) oraz porównywalna w przypadku podobszaru Brzezinki i Biestrzyków Wielki (odpowiednio 61,10%, 62,15%). Aktywność wyborcza nie przekłada się na aktywność oddolną mieszkańców.

Wśród przyczyn braku integracji i spójności społecznej stoi brak odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego. Na obszarze rewitalizacji brakuje odpowiednio przygotowanych przestrzeni publicznych służących rozwojowi aktywności mieszkańców. Miejscowości tworzące obszar rewitalizacji ze względu na swój typ morfogenetyczny nie posiadają np. wyraźnie wyodrębnionego placu (wyjątek stanowi miejscowość Kobile Wielkie, gdzie plac przed Urzędem Gminy i GOKiS-em pełni wyłącznie funkcje parkingu), na którym można stworzyć atrakcyjnie zagospodarowane miejsce spotkań. Funkcje takie pełnią okolice lokalnych sklepików, przystanku, oraz najbliższe otoczenie świetlicy wiejskiej. W granicach podobszaru Kobile znajduje się co prawda dwór wraz z parkiem dworskim lecz obiekt jest bardzo złym stanie. Ponadto obecnie trwa procedura związana z ustaleniem własności obiektu i gruntu. Obecnie niemożliwe jest określenie możliwości wykorzystania infrastruktury na potrzeby rozwoju obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy mają możliwość korzystania wyłącznie z parku, gdzie realizowane są np. dożynki gminne.

Również na podobszarze Kobile, przy ul. Szkolnej znajduje się niewielki skwer, na którym zlokalizowany został pomnik noblisty Władysława Stanisława Reymonta. Miejsce ma niewielką powierzchnię, położone jest przy skrzyżowaniu dróg, brakuje w jego obrębie drobnej infrastruktury, która umożliwiałaby spędzanie wolnego czasu – ławki, kosze, oświetlenie. W Kobielach jest również zlokalizowane jedyne w całej gminie boisko. Jego stan uniemożliwia właściwe użytkowanie (np. niewłaściwy system nawadniania) i zniechęca młodzież do rozwoju pasji sportowych. Najmłodsi mogą korzystać z niewielkiego placu zabaw zlokalizowane przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu, który z racji swojego wieku jest już zdekapitalizowany i nie zachęca do spotkań dzieci i rodziców.

W podobszarze Brzezinki nie ma natomiast żadnego zagospodarowanego miejsca publicznego. Jedyne miejsce „spotkań” to otoczenie lokalnego sklepu oraz przystanek autobusowy. Brakuje placu zabaw czy siłowni zewnętrznej, które zapewniłoby miejsce spędzania aktywnie wolnego czasu. Dzieci i młodzież nie mają miejsca do zabaw. Tym samym czas wolny spędzają osobno w domach lub bawiąc się przy drodze przebiegającej przez miejscowość, co stanowi swoiste zagrożenie dla ich bezpieczeństwa. Gmina Kobile Wielkie w ramach działań inwestycyjnych wybudowała świetlicę wiejską. Nie pełni ona na razie swojej docelowej funkcji ze względu na brak wyposażenia. Podobna niekorzystna sytuacja w sferze przestrzeni publicznych charakteryzuje podobszar rewitalizacji Biestrzyków Wielki. Brak atrakcyjnej przestrzeni publicznej zniechęca do podejmowania jakichkolwiek inicjatyw opartych na wspólnym uczestnictwie mieszkańców.

W związku z powyższym, dostrzeżono konieczność podjęcia działań zmierzających głównie do pobudzenia aktywności mieszkańców. Działania te oparte powinny być na inicjowaniu spotkań, warsztatów, turniejów na które zapraszani byłiby

mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Zwrócono uwagę na możliwość wykorzystania istniejącego, ale nie wykorzystanego potencjału - rozwijanej stopniowo infrastruktury świetlic wiejskich oraz dziedzictwa historycznego i kulturalnego całej gminy. Każda bowiem miejscowość ma bowiem swoją oryginalną historię a elementem ją spajającym jest postać Noblisty Władysława Reymonta. Uwzględnienie aspektu kulturalnego związanego ze wzmacnianiem tożsamości lokalnej mieszkańców oraz pobudzającego kreatywność może zainicjować korzystne zmiany na obszarze rewitalizacji. Włączenie wszystkich mieszkańców, w tym z grup marginalizowanych i wykluczonych, we wspólne działania wpłynie na poprawę aktywności i spójności społecznej. Zwrócono również uwagę na fakt, że w działania te powinny być zaangażowane całe rodziny, co wzmocni ich więź, a u najmłodszych wykształci pozytywne nawyki społeczne.

Jest to o tyle ważne, że na obszarze rewitalizacji zgłaszana jest potrzeba posiadania miejsca, w którym mieszkańcy borykający się z problemami rodzinnymi (spowodowanymi uzależnieniem), mogliby otrzymać pomoc, np. w postaci konsultacji, porad prawnych czy psychologicznych.

Działania Gminy Kobiele Wielkie zmierzają do zmian w sferze funkcjonalno-przestrzennej, np. poprzez uzupełnianie infrastruktury placów zabaw. Obecnie na 4 miejscowości tworzące obszar rewitalizacji w trzech nie ma żadnego placu zabaw, co stanowi 75% analizowanych jednostek. Nadal jednak na obszarze rewitalizacji elementy te wymagają wsparcia. Stopniowo rozwiązywany jest problem braku świetlic. Niemniej jednak ich wyposażenie nie pozwala na pełne wykorzystanie. Świetlice ostatecznie nie spełniają swojej roli społecznej, ale również kulturalnej i edukacyjnej. Brak odpowiedniego wyposażenia sprawia, że miejsca te nie są atrakcyjne np. dla młodych mieszkańców. Obecnie jedyne instytucje, które mogą zapewnić warunki dla aktywności mieszkańców znajdują się na podobszarze rewitalizacji Kobiele Wielkie. Jest to biblioteka oraz Ośrodek Kultury. W przypadku tego ostatniego, zdiagnozowano ograniczenie możliwości rozwoju oferty. Stan techniczny budynku, który powstał w przed 1880 rokiem, uniemożliwia zapewnianie właściwych i bezpiecznych warunków dla planowanych w ramach rewitalizacji działań społecznych. Obiekt ma olbrzymi potencjał jako, że w przeszłości pełnił funkcje młyna i w jego bryle widoczne są oryginalne i charakterystyczne elementy architektoniczne.

Rozwój infrastruktury społecznej związanej z rekreacją, sportem i wypoczynkiem pozwoli na „wyjście” mieszkańców poza przestrzeń własnego domu, do zwiększenia aktywności, lepszej integracji (np. poprzez wspólne spędzanie czasu rodziców na placach zabaw) a co za tym idzie, do poprawy jakości życia. Młodzież dzięki dostępowi do atrakcyjnych miejsc chętniej będzie spędzać czas na rozwoju aktywności sportowej, co wyrobi zdrowe nawyki a przede wszystkim ograniczy ryzyko zachowań patologicznych.

Obszar rewitalizacji posiada dostęp do infrastruktury wodociągowej. W sumie na jego terenie znajduje się ponad 16 km (23,3% całkowitej długości sieci w gminie) instalacji dostarczającej wodę mieszkańcom. Instalacje doprowadzone są wyłącznie do terenów zabudowanych. Zdecydowanie gorzej przedstawia się sytuacja w dostępie do sieci kanalizacyjnej. Jest ona dostępna jedynie w miejscowości Kobiele Wielkie.

W pozostałej części OZ, mieszkańcy korzystają z indywidualnych, bezodpływowych zbiorników. Miejscowości tworzące obszar rewitalizacji, tak jak cała gmina nie mają dostępu do sieci gazowej (instalacja gazu ziemnego istnieje wyłącznie Orzechowie i Orzechówku). Tym samym, głównym źródłem ogrzewania są indywidualne źródła oparte o piece olejowe i węglowe. W sezonie zimowym występuje więc zwiększona emisja szkodliwych gazów i pyłów. Miejscowości wchodzące w skład obszaru rewitalizacji zostały więc zakwalifikowane do obszaru przekroczeń rocznej wartości stężeń benzo(a)piranu w pyłe PM10²⁹. Dużo większym problemem jest natomiast koncentracja szkodliwego odpadu – azbestu. Na obszarze rewitalizacji, zgodnie z inwentaryzacją przeprowadzoną na potrzeby „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobiełe Wielkie na lata 2016-2032”, ilość wyrobów zawierających azbest wynosi 484 Mg (22% ogólnej ilości azbestu w gminie). Tak wysokie ilości azbestu związane są wiekiem zabudowy. Obszar rewitalizacji, jak i cała gmina charakteryzuje się specyficzną strukturą zabudowy. Jest to głównie zabudowa mieszkaniowa i gospodarcza związana z dominującą rolniczą funkcją obszaru. Na terenie gminy znajdują się budynki, z których zasadnicza większość (70%) została wybudowana przed 1988 rokiem. Struktura ta odnotowana została podczas prac inwentaryzacyjnych prowadzonych w gminie m.in. podczas opracowania „Programu usuwania azbestu (...)”. W sumie na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych znajdują się 364 budynki³⁰, z których ponad 250 wybudowanych zostało przed 1988 rokiem. Najwięcej obiektów spełniających ten warunek położonych jest na podobszarze Kobiełe (202 objekty). Na podobszarze Brzezinki takich budynków jest 27, natomiast na podobszarze Biestrzyków Wielki 25.

Obiekty te w większości są własnością osób prywatnych, które w miarę swoich finansowych możliwości wykonują prace modernizacyjne, związane m.in. z poprawą efektywności energetycznej. W przypadku budynków publicznych działania remontowe realizowane są stopniowo, m.in. wyremontowano budynek, w którym obecnie znajduje się Biblioteka Publiczna, w Kobielach Wielkich. Niezbędnych prac wymaga ponadto siedziba Ośrodka Kultury. Obiekt wymaga podjęcia działań zabezpieczających, zmniejszających negatywne oddziaływanie wód gruntowych oraz zapewniających właściwe parametry energetyczne. Brak działań inwestycyjnych spowoduje, że w stosunkowo niedługim czasie prowadzenie działalności kulturalnej i społecznej na obszarze rewitalizacji będzie znacząco utrudnione.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się również słabszą aktywnością gospodarczą. Wskaźnik przedsiębiorczości (12,47 podmiotów REGON/100 osób w wieku produkcyjnym: 19,0 w podobszarze Kobiełe; 7,9 w podobszarze Brzezinki; 3,4 w podobszarze Biestrzyków Wielki) co prawda niewiele odbiega od średniej dla gminy (12,6 podmiotu REGON/100 osób w wieku produkcyjnym), lecz pogłębiona diagnoza wskazała na szczególnie problemy w ramach sfery gospodarczej wpływające na słabą przedsiębiorczość. Analiza pogłębiona wskazuje, że na obszarze rewitalizacji zarejestrowanych było w połowie 2017 roku w sumie 143 podmioty gospodarcze,

²⁹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2016 r., s. 116

³⁰ Bez budynków gospodarczych

zlokalizowane są głównie w Kobielach Wielkich (108 firm), które z racji pełnienia funkcji miejscowości gminnej koncentruje większość usług. Wśród głównych obszarów działalności przewagę stanowi sekcja G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 30,0%, C (przetwórstwo przemysłowe) – 27,3%; sekcja H (transport i gospodarka magazynowa) – 9,7% oraz sekcja F (budownictwo) – 7,9%.

W związku z przewagą małych gospodarstw rolnych, a co za tym idzie, ich mniejszą rentownością, część mieszkańców podejmuje pracę zarobkową, natomiast część chciałaby prowadzić działalność gospodarczą. Niestety największą barierą jest brak środków finansowych. Wiele osób nie posiada odpowiednich zasobów finansowych, utrudnione jest również pozyskanie kredytu. Dodatkowo uwagę zwraca fakt braku łatwo dostępnych informacji dla potencjalnych przedsiębiorców o tym jak założyć firmę. Mieszkańcy zwrócili uwagę, że często osoby nie mają odpowiedniej wiedzy gdzie znaleźć stosowną pomoc. Dlatego też bardzo przydatna byłaby pomoc osoby, do której można się zgłosić z nurtującymi pytaniami w zakresie rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji (OR Kobile, OR Biestrzyków Wielki, OR Brzezinki) przeprowadzona na potrzeby programu wskazała podstawowe problemy w poszczególnych sferach, co w konsekwencji pozwoliło na określenie skali i potrzeb rewitalizacyjnych obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Przeciwdziałanie powyższym sytuacjom możliwe będzie poprzez realizację powiązanych ze sobą działań infrastrukturalnych i społecznych ukierunkowanych na rozwiązanie następujących głównych problemów:

- słaba integracja i aktywność mieszkańców,
- wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo,
- wzrastająca liczba osób borykających się z problemem alkoholizmu,
- wzrastające zagrożenie rozwojem patologii wśród młodzieży,
- niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju przedsiębiorczości,
- niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców,
- zły stan techniczny budynków,
- niedostateczny dostęp mieszkańców do specjalistycznych usług społecznych,
- niezadowolający stan przestrzeni publicznych,
- brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców.

Dlatego też jako podstawowe potrzeby rewitalizacyjne wynikające zarówno z analizy wskaźnikowej, jak i przeprowadzonego procesu włączenia mieszkańców w prace nad programem wymienić należy:

- włączenie mieszkańców w aktywne działania,
- zwiększenie poziomu wzajemnego zaufania, więzi społecznych i integracji,

- zapewnienie możliwości spotkań, lepszego wzajemnego poznania,
- wsparcie osób narażonych na wykluczenie ze względu na ubóstwo, wiek, bezrobocie itp.,
- przeciwdziałanie rozwojowi patologii społecznej,
- wsparcie potencjału przedsiębiorczego mieszkańców,
- zapewnienie infrastrukturalnych warunków dla realizacji działań społecznych,
- zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznej,
- rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji.

II. Program Rewitalizacji

II.1. Wizja - planowany efekt rewitalizacji

Realizacja założeń przyświecających Programowi Rewitalizacji Gminy Kobile Wielkie pozwoli osiągnąć oczekiwany stan rozwoju obszaru wymagającego szczególnej interwencji. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji obejmuje zespół uzupełniających się, pozytywnych zmian zachodzących w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno - przestrzennej oraz technicznej.

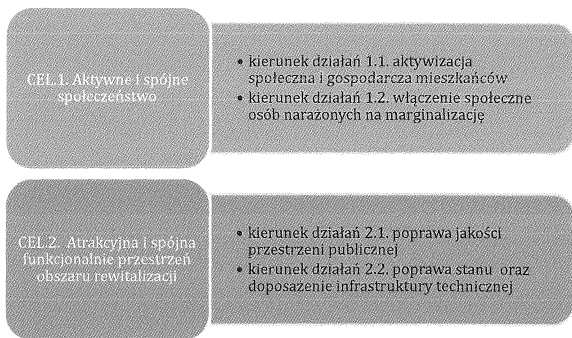
Dzięki rewitalizacji obszar wsparcia charakteryzować się będzie wysoką jakością kapitału społecznego. Oczekiwany efekt będzie zintegrowana społeczność lokalna, która będzie aktywnie uczestniczyć w kreowaniu atrakcyjnego miejsca zamieszkania. W wyniku szeregu działań warsztatowych wzrosną kompetencje społeczne. Mieszkańcy otrzymają możliwość podejmowania działań kreatywnych a także zostaną zachęcani do wspólnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych czy edukacyjnych. Dzięki lepszemu wzajemnemu uczestnictwu (w warsztatach, a także podczas codziennych spotkań na placach zabaw) mieszkańcy lepiej się poznają, co pozwoli wspólnie podejmować decyzję o lokalnych społecznych inicjatywach. Nastąpi włączenie w rozwój obszaru rewitalizacji wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup marginalizowanych. Rewitalizacja pozwoli wygenerować impulsy do przeciwdziałania patologiom społecznym – zaktywizuje osoby młode, najbardziej narażone na negatywne zjawiska społeczne oraz zachęci pozostałych mieszkańców do wspólnego działania.

Obszar rewitalizacji będzie miejscem, w którym „młodzi” przedsiębiorcy posiadają wsparcie informacyjne i doradcze. Tym samym jest to miejsce o stale rosnącym potencjale gospodarczym. Jest on oparty nie tylko o kapitał ludzki, ale także o dziedzictwo historyczne i kulturalne. Dzięki podjętym działaniom wzrośnie szansa na zwiększenie aktywności mieszkańców, którzy postanowią zostać na obszarze rewitalizacji, a tym samym, przyczynią się do wzmocnienia jego potencjału.

W sferze technicznej i funkcjonalno-przestrzennej nastąpi poprawa w zakresie ładu, estetyki i funkcjonalności. Zapewnione zostaną infrastrukturalne warunki na rzecz kreowania i realizacji zadań społecznych. Zagwarantowane zostaną miejsca zachęcające do włączenia się w aktywne formy spędzania wolnego czasu – zarówno w sferze kultury, jak i sportu, rekreacji a także wypoczynku. Mieszkańcy mają do dyspozycji obiekty i przestrzeń, które „zapraszać” będą do wspólnego spędzania czasu. Tym samym jakość życia na obszarze rewitalizacji ulegnie poprawie a działania podejmowane w jej granicach stanowią istotny impuls dla kierunku rozwoju również pozostałych obszarów gminy.

II.2. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Osiągnięcie zaplanowanych efektów rewitalizacji w Kobielach wymaga podjęcia szeregu działań zmierzających do przeciwdziałania zdiagnozowanym zjawiskom kryzysowym. W odpowiedzi na główne problemy oraz potrzeby rewitalizacyjne wskazano dwa podstawowe cele rewitalizacji. Działania zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji przyczynią się do osiągnięcia założonych celów.



Ryc. 27. Struktura celów i kierunków działań

Źródło: opracowanie własne

CEL 1. AKTYWNE I SPÓJNE SPOŁECZEŃSTWO

W ramach celu 1 przewiduje się realizację działań ukierunkowanych na poprawę jakości kapitału społecznego poprzez pobudzanie impulsów na rzecz aktywizacji mieszkańców, podniesienia ich kompetencji społecznych, wzmocnienie więzi sąsiedzkich i rodzinnych, zapobieganie rozwojowi patologii społecznych, włączenie w życie lokalne grup marginalizowanych. Działania te zostały zagregowane w dwa kierunki działań (kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców, kierunek działań 1.2. włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację) obejmujące odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne

- słaba integracja i aktywność mieszkańców,
- wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo,

- wzrastająca liczba osób borykających się z problemem alkoholizmu,
- wzrastające zagrożenie rozwojem patologii wśród młodzieży,
- niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju przedsiębiorczości,

Odbiorcami działań wskazanych w ramach poniższych kierunków będą:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- osoby starsze,
- młodzież,
- osoby marginalizowane z powodu problemu uzależnień,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby narażone na wykluczenie społeczne z powodu ubóstwa,
- osoby pozostające bez pracy,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje kultury.

CEL.2. ATRAKCYJNA I SPÓJNA FUNKCYJNALNIE PRZESTRZEN OBSZARU REWITALIZACJI

W efekcie realizacji tego celu zostaną zapewnione infrastrukturalne warunki dla osiągnięcia bezpośredniego i pośredniego efektu działań społecznych wskazanych w celu 1. Braki w dostępie do usług społecznych oraz do atrakcyjnej, odpowiadającej potrzebom mieszkańców, przestrzeni publicznej stanowią barierę dla aktywizacji wewnętrznego potencjału. Ich likwidacja poprzez działania w zakresie istniejącej i projektowanej infrastruktury (kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej; kierunek działań 2.2. poprawa stanu oraz doposażenie infrastruktury technicznej) będzie stanowiła istotny warunek odpowiedzi na potrzeby rewitalizacyjne:

- niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców,
- zły stan techniczny budynków,
- niedostateczny dostęp mieszkańców do specjalistycznych usług społecznych,
- niezadowolający stan przestrzeni publicznych,
- brak miejsc spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców,

Odbiorcami poniższych kierunków działań będą:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- zarządcy nieruchomości,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- instytucje kultury,
- przedsiębiorcy.

II.3. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Program Rewitalizacji Gminy Kobiełe Wielkie realizowany będzie przez 13 przedsięwzięć podstawowych. Zaplanowane działania wynikają ze zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych w obszarze społecznym, technicznym, gospodarczym i przestrzenno-funkcjonalnym. Realizacja poniższych przedsięwzięć zapewni osiągnięcie zakładanych celów, tj. pozwoli wyjść obszarowi rewitalizacji z sytuacji kryzysowej

A1	Poprawa stanu technicznego oraz rozbudowa budynku GOKiS
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu
Lokalizacja projektu/adres	Kobiełe Wielkie, ul. Reymonta 75
Przewidywany okres realizacji projektu:	2019-2021
Cel projektu: Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury na rzecz wzmocnienia jakości kapitału społecznego	
Zakres działań: W ramach projektu planuje się przede wszystkim odnowienie budynku, wykonanie niezbędnych prac remontowych mających na celu poprawę efektywności energetycznej obiektu i zmniejszenie strat energii.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Budynek, w którym funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu jest na obszarze rewitalizacji jedynym miejscem, gdzie świadczone są usługi kulturalne i aktywizacyjne o tak szerokim i kompleksowym zakresie. Działalność GOKiS na rzecz mieszkańców nie może być w pełni realizowana ze względu na zły stan techniczny obiektu, który powstał przed 1880 rokiem. Obiekt wymaga podjęcia działań zabezpieczających, zmniejszających negatywne oddziaływanie wód gruntowych oraz zapewniających właściwe parametry energetyczne. Brak działań inwestycyjnych spowoduje, że w stosunkowo niedługim czasie prowadzenie działalności kulturalnej i społecznej na obszarze rewitalizacji będzie znacząco utrudnione. Obecnie nie ma również technicznych możliwości rozszerzenia działalności GOKiS. W obiekcie, po przeprowadzeniu powyższych prac możliwe będzie realizowanie szerszego zakresu działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, np. spotkania historyczne, wykłady, imprezy kulturalne. Projekt odpowiada na następujące problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; • zły stan techniczny budynków 	
I realizuje następujące cele: CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.2. poprawa stanu oraz wyposażenie infrastruktury technicznej Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobiełe, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)	

Szacunkowa wartość 500 000,00 PLN
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele społeczno-kulturalne – 1szt. Powierzchnia zrewitalizowanego budynku – 300 m ² Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej – 1 szt. * * *
Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia

A2	Doposażenie świetlic wiejskich oraz biblioteki w sprzęt multimedialny
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobile Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Kobile Wielkie, Kobile Małe, Brzezinki, Biestrzyków Wielki
Przewidywany okres realizacji projektu:	2019-2022
Cel projektu: Poprawa jakości świadczenia usług kulturalnych i społecznych	
Zakres działań: Przedmiotowy projekt obejmuje doposażenie w sprzęt multimedialny trzech świetlic wiejskich (Brzezinki, Biestrzyków Wielki, Kobile Małe) oraz Biblioteki w Kobieliach Wielkich. W ramach doposażenia planuje się zakupienie telewizorów, konsoli X-box oraz zestawów muzycznych.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Realizacja przedsięwzięcia ma na celu stworzenie wysokiej jakości, odpowiadającej potrzebom społecznym, przestrzeni do spędzania wolnego czasu. Obecnie w trzech miejscowościach: Brzezinkach, Biestrzykowie Wielkim i Kobieliach Małych wybudowane zostały świetlice wiejskie. W obiektach oddanych do użytku spotykają się mieszkańcy np. w ramach zebrań sołeckich, czy dożynek. Niestety braki infrastrukturalne uniemożliwiają realizację w pełni celów społecznych w ramach świetlic. Świetlice mają docelowo stanowić lokalne centra społecznej aktywności i integracji. Będzie to możliwe dopiero, gdy oferta świetlic będzie atrakcyjna dla wszystkich mieszkańców. Doposażenie obiektów w sprzęt multimedialny ma przyczynić się do rozszerzenia podejmowanych działań dla i przez mieszkańców, np. organizację kina (na wzór dawnych małych kin studyjnych), organizację lokalnych turniejów gier komputerowych, czy organizację konkursów i spotkań muzycznych. Dobór wyposażenia podyktowany został jego wszechstronnym wykorzystaniem w odniesieniu do każdej grupy wiekowej użytkowników świetlicy. Dzięki projektowi, na obszarze rewitalizacji zapewnione zostaną możliwości realizacji usług społecznych, które pozwolą na większą integrację społeczną, a co za tym idzie większą spójność społeczną OR Projekt odpowiada na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; • słaba integracja i aktywność mieszkańców; • wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo I realizuje następujące cele: CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.2. poprawa stanu oraz doposażenie infrastruktury technicznej	

<p>CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobbiele, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)</p>
<p>Szacunkowa wartość 150 000,00 PLN</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba doposażonych obiektów na obszarze rewitalizacji – 4szt. Liczba zakupionych zestawów multimedialnych – 4 szt. * * *</p> <p>Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

A3	Utworzenie punktu konsultacyjnego dla rodzin dotkniętych uzależnieniami
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobbiele Wielkie (Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
Lokalizacja projektu/adres	GOKIS w Kobieliach Wielkich lub inne pomieszczenie na terenie obszaru rewitalizacji
Przewidywany okres realizacji projektu:	2018 -2023
Cel projektu: Poprawa dostępności usług dla rodzin dotkniętych uzależnieniami	
Zakres działań: W ramach projektu planuje się utworzenie punktu konsultacyjnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy bezpośrednio lub pośrednio borykają się z problemem uzależnienia. Usługi świadczone będą przez specjalistów w ramach ustalonych dyżurów dla mieszkańców.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Głównym założeniem przedsięwzięcia jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy borykają się z problemami uzależnienia. Dotyczy to zarówno osób uzależnionych, jak ich najbliższych rodzin. Potrzeba ta wynika z rosnącej skali problemu na obszarze rewitalizacji. Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów wskazują, że mieszkańcy chcący korzystać z profesjonalnej pomocy, muszą jeździć do Radomska. Dzięki zlokalizowaniu punktu na obszarze rewitalizacji, mieszkańcy będą mieli łatwiejszy dostęp do usług społecznych ukierunkowanych na poprawę jakości życia. Pozwoli to zachęcić większą liczbę osób do skorzystania z pomocy, która będzie dostępna „na miejscu”. Tym samym zwiększa szanse na wyprowadzenie z sytuacji kryzysowej części mieszkańców. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi może zapobiec dalszej degradacji – w efekcie może przyczynić się do wzrostu aktywności, uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, a co za tym idzie, przywróci spójność społeczną obszaru rewitalizacji. Pozwoli również zminimalizować takie problemy jak, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie itp. Tym samym projekt odpowiada na następujące problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny dostęp mieszkańców do specjalistycznych usług społecznych; • wzrastająca liczba osób borykających się z problemem alkoholizmu 	
I realizuje następujące cele: CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.2. włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobbiele, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)	

Szacunkowa wartość 50 000,00 PLN
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba osób korzystających ze wsparcia punktu – 20 os/rok *** Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia

A4	Organizacja warsztatów i spotkań kreatywnych dla mieszkańców
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobile Wielkie; Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Kobile Wielkie „W Kolebce Reymonta”
Lokalizacja projektu/adres	Kobile Wielkie, Kobile Małe, Brzezinki, Biestrzyków Wielki
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020 - 2023
Cel projektu: Poprawa jakości kapitału społecznego	
Zakres działań: Przedsięwzięcie obejmuje przygotowanie oraz prowadzenie warsztatów i spotkań kreatywnych dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji, np. warsztaty plastyczne, rzeźbiarskie, introligatorskie itp. Ostateczny zakres zajęć dostosowany będzie do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców podczas działań prowadzonych w GOKiS czy Bibliotece. Zajęcia prowadzone będą nieodpłatnie. Uczestnicy zapraszani będą do przyniesienia własnych materiałów, które posłużą do prac na warsztatach. Organizator warsztatów – GOKiS oferować będzie natomiast opiekę instruktora oraz drobny poczęstunek w postaci kawy, herbaty. Zajęcia prowadzone będą w obiekcie GOKiS oraz Biblioteki. Ponadto część zadań będzie realizowana w świetlicach wiejskich.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Przedsięwzięcie ma przyczynić się do włączenia mieszkańców obszaru rewitalizacji w aktywne uczestnictwo w życie społeczne swojej miejscowości. Jednym z najprostszych metod zaktywizowania mieszkańców jest włączenie ich w działania realizowane razem z dziećmi. Dzięki temu, nie tylko zacieśniane są więzi rodzinne, ale również sąsiedzkie. Realizowanie cyklu spotkań czy warsztatów pozwoli na zachęcenie mieszkańców do uczestnictwa nie tylko w danym spotkaniu, ale może pobudzić również potencjał do wdrażania własnych pomysłów (inicjatyw oddolnych) związanych z działalnością kulturalną na rzecz poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji. Projekt odpowiada na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> • słaba integracja i aktywność mieszkańców; • wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo, I realizuje następujące cele: CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobile, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)	
Szacunkowa wartość 20 000,00 PLN	

<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów – 30 szt. Liczba uczestników – wartość docelowa zostanie określona na etapie rzeczowej realizacji projektu</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

A5	Utworzenie punktu informacyjnego dla przedsiębiorców
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobiełe Wielkie, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Kobiełe Wielkie „W Kolebce Reymonta”
Lokalizacja projektu/adres	Kobiełe Wielkie (Budynek GOKiS)
Przewidywany okres realizacji projektu:	2019 – 2023
<p>Cel projektu: Aktywizacja potencjału przedsiębiorczego mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>	
<p>Zakres działań: Przedmiotowy projekt obejmuje przygotowanie punktu informacyjnego i konsultacyjnego dla mieszkańców, którzy zainteresowani są prowadzeniem działalności gospodarczej. Punkt zlokalizowany będzie w budynku GOKiS. W ramach wyznaczonych dyżurów ekspert udzielać będzie informacji o niezbędnych formalnościach związanych z rozpoczęciem działalności jak również o źródłach pozyskania środków. Przede wszystkim będzie również informował/edukował o tym, gdzie można znaleźć niezbędne informacje, jak poruszać się po stronach internetowych podmiotów oferujących pomoc oraz po stronach internetowych związanych z funduszami unijnymi. Minimalna liczba godzin konsultacji – raz na kwartał 4 godziny. W przypadku dużego zainteresowania mieszkańców, częstotliwość dyżurów zostanie zwiększona.</p>	
<p>Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Dzięki realizacji projektu większa liczba osób będzie mogła pozyskać informacje na temat prowadzenia działalności gospodarczej, a co za tym idzie może przyczynić się do wzrostu potencjału przedsiębiorczego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Tym samym może przyczynić się do rozwoju działalności gospodarczej. W efekcie oczekuje się spadku bezrobocia i poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. Projekt odpowiada na następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju przedsiębiorczości; <p>I realizuje następujące cele: CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobiełe, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)</p>	
<p>Szacunkowa wartość 12 000,00 PLN</p>	
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba godzin konsultacji – 64 h (16h/rok)</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>	

A6	Stworzenie kawiarenek społecznych na obszarze rewitalizacji
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Mieszkańcy poszczególnych miejscowości
Lokalizacja projektu/adres	Świetlice wiejskie w miejscowościach Brzezinki, Biestrzyków Wielki, Kobiełe Małe, GOKiS w Kobielach Wielkich
Przewidywany okres realizacji projektu:	2018 - 2023
Cel projektu: Poprawa jakości kapitału społecznego obszaru rewitalizacji	
Zakres działań: W ramach przedsięwzięcia planowane jest zainicjowanie nieformalnych, sąsiedzkich spotkań w poszczególnych miejscowościach obszaru rewitalizacji. Ich funkcjonowanie opierać się będzie na spotkaniach przy kawie i ciastku, które mieszkańcy postarają się sami przygotować. SPOTKANIA TE ODBYWAĆ SIĘ BĘDĄ W ŚWIETLICACH WIEJSKICH ORAZ W SIEDZIBIE GOKiS.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Spotkania w ramach kawiarenek społecznych będą miały na celu lepszą integrację mieszkańców zarówno młodszych, jak i starszych. Będzie to swoiste narzędzie dialogu społecznego. Będzie to doskonała okazja do wzajemnego poznania sąsiadów, zacieśnienia więzi, zwiększenia wzajemnego zaufania. Dzięki spotkaniom zwiększy się szansa na tworzenie impulsów wśród mieszkańców do realizacji wspólnych działań na rzecz poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji. Tematyka spotkań będzie dowolna i dopasowana do potrzeb w danym momencie. Będą to niezobowiązujące spotkania młodzieży, seniorów oraz międzypokoleniowe. Dzięki zainicjowaniu kontaktów między mieszkańcami będzie możliwe wspólne wypracowanie tematów dotyczących całej społeczności danej miejscowości. Realizacja projektu będzie doskonałym instrumentem służącym podniesieniu jakości kapitału społecznego – zwiększy się aktywność społeczna mieszkańców. Projekt odpowiada na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> • wykluczenie społeczne • słaba integracja i aktywność mieszkańców I realizuje następujące cele: CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą wszyscy mieszkańcy miejscowości wchodzących w skład obszaru rewitalizacji (OR Kobiełe, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)	
Szacunkowa wartość Wartość całkowita: działanie będzie bez kosztowe. Mieszkańcy we własnym zakresie będą przygotowywać napoje oraz piec ciasta. Spotkania będą odbywać się w świetlicach lub w siedzibie GOKiS w Kobielach Wielkich, co nie będzie ponosiło za sobą konieczności wnoszenia opłat.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba uczestników kawiarenek społecznych – 60 *** Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia	

A7	Rewitalizacja skweru przy ul. Szkolnej 4 w Kobieliach Wielkich
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobieli Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Kobieli Wielkie, ul. Szkolna 4
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020-2022
Cel projektu: Poprawa stanu technicznego infrastruktury przestrzeni publicznej	
Zakres działań: Przedmiotowy projekt obejmuje rewitalizację skweru zlokalizowanego przy skrzyżowaniu ulicy Szkolnej z Reymonta. Miejsce to jest obecnie zaniedbane i nie spełnia swoich społecznych funkcji. Znajduje się tutaj pomnik noblisty Władysława Stanisława Reymonta. Niestety teren ten nie zachęca do spędzania czasu i nie stanowi elementu spajającego funkcjonalnie przestrzeń publiczną. W bezpośrednim sąsiedztwie skweru znajdują się podmioty handlowe, placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna. Teren ten jest też swoistym łącznikiem pomiędzy miejscowościami Kobieli Wielkie i Kobieli Małe. W ramach niezbędnych działań planuje się odnowienie przestrzeni, wymianę nawierzchni, montaż ławek, montaż tablicy informacyjnej poświęconej nobliście, wykonanie nasadzeń, montaż iluminacji zwiększającej atrakcyjność i bezpieczeństwo skweru.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Realizacja projektu przyczyni się do poprawy stanu technicznego oraz do przywrócenia społecznych funkcji przestrzeni publicznej. Zostanie stworzone miejsce, które podkreśli nie tylko spójność przestrzenną podobszaru rewitalizacji, ale również zaakcentuje jego historyczne i kulturalne dziedzictwo. Stanie się miejscem, w którym mieszkańcy zechcą chętnie przysiąść i odpocząć, np. odbierając dzieci z sąsiedniego przedszkola czy szkoły. Będzie to również atrakcyjne miejsce dla osób, które postanowią odwiedzić bibliotekę mieszczącą się bezpośrednio naprzeciwko skweru. Zaakcentowanie dziedzictwa historycznego w ramach rewitalizacji skweru wpłynie na zwiększenie tożsamości lokalnej mieszkańców. Z racji swojego położenia oraz planowanej lokalizacji interaktywnej postaci Władysława Reymonta, skwer stanie się swoistą wizytówką miejscowości. Pozwoli to na zwiększenie atrakcyjności miejscowości i w połączeniu z pozostałymi planowanymi działaniami, może stanowić impuls dla rozwoju działalności gospodarczej, około turystycznej. Projekt odpowiada na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> niezadowalający stan przestrzeni publicznych I realizuje następujące cele: CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą mieszkańcy podobszaru rewitalizacji 1 (Kobieli), ale z racji znaczenia funkcjonalnego tej części miejscowości (lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie placówek oświatowych, Biblioteki, Poczty Polskiej, również odbiorcami będą mieszkańcy pozostałych podobszarów. Dodatkowymi odbiorcami będą mieszkańcy, którzy w ramach wycieczek rowerowych oraz wycieczek związanych z życiem i twórczością Władysława Reymonta odwiedzać będą Kobieli Wielkie	
Szacunkowa wartość 100 000,00 PLN	

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaruZrewitalizowana powierzchnia – 0.0002397 km²

Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia

A8	Budowa skateparku w Kobieliach Wielkich
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobieli Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Kobieli Wielkie
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020-2023
Cel projektu: Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym poprzez zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznej ukierunkowanej na rekreację i wypoczynek	
Zakres działań: Przedmiotowy projekt obejmuje przygotowanie terenu pod realizację zadania oraz zakup i montaż specjalistycznych urządzeń związanych z utworzeniem skateparku w Kobieliach Wielkich	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Realizacja przedsięwzięcia ma przyczynić się do zapewnienia młodym mieszkańcom obszaru rewitalizacji miejsca dla realizowania ich pasji sportowych. Jak wskazała diagnoza, dostrzega się problem obniżania wieku spożywania alkoholu. Młodzież, która nie ma możliwości rozwijania swoich zainteresowań jest bardziej narażona na szereg zjawisk niekorzystnych i nieakceptowanych społecznie. Zaoferowanie młodym mieszkańcom atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu może przyczynić się do rozwoju nowych zainteresowań i pasji. Na uwagę zasługuje fakt, że dzięki budowie skateparku poprawi się bezpieczeństwo. Obecnie młodzież może jeździć po ogólnie dostępnych ciągach komunikacyjnych. Częsty brak chodników oraz tras rowerowych sprawia, że młodzież realizuje swoje pasje na drodze. Projekt odpowiada na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> • niezadowalający stan przestrzeni publicznych • brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców I realizuje następujące cele: CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobieli, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)	
Szacunkowa wartość 250 000,00 PLN	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba nowych przestrzeni rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji – 1szt. Powierzchnia utworzonej przestrzeni rekreacyjnej – 400 m ² *** Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia	

A9	Budowa placu zabaw w Biestrzykowie Wielkim
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobieles Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Biestrzyków Wielki 29
Przewidywany okres realizacji projektu:	2017
Cel projektu: Poprawa stanu bazy wypoczynkowej dla mieszkańców	
Zakres działań: Przedmiot projektu obejmuje budowę od podstaw placu zabaw w miejscowości Biestrzyków Wielki poprzez uporządkowanie terenu, wykonanie prac przygotowawczych, montaż elementów placu zabaw wraz z małą architekturą	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców miejscowości. Obecnie w Biestrzykowie brakuje miejsca, w którym dzieci mogłyby bezpiecznie spędzać czas wolny. Brak infrastruktury rekreacyjnej utrudnia m.in. zawiązywanie sąsiedzkich relacji. Dzięki budowie placu, nie tylko dzieci nauczą się współpracować w grupie, ale również rodzice, którzy będą spędzać z dziećmi czas na placu zacieśnią relacje z sąsiadami. Projekt odpowiada na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; • niezadawalający stan przestrzeni publicznych oraz brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców I realizuje następujące cele: CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą wszyscy mieszkańcy podobszaru rewitalizacji Biestrzyków Wielki	
Szacunkowa wartość 51 241,75 PLN	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej – 1 szt. * * * Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia	

A10	Renowacja placu zabaw przy GOKiS
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	GOKiS Kobieles Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	GOKiS Kobieles Wielkie
Przewidywany okres realizacji projektu:	2019 – 2020
Cel projektu: Poprawa stanu bazy wypoczynkowej dla mieszkańców	

<p>Zakres działań: Renowacja placu zabaw przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu poprzez odnowienie nawierzchni, wymianę przestarzałego sprzętu rekreacyjnego, montaż nowych urządzeń.</p>
<p>Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców miejscowości. Obecnie w Kobielach Wielkich przy budynku GOKiS znajduje się plac, który ze względu na stan techniczny oraz niedostateczną atrakcyjność sprzętu sprawia, że dzieci nie mają zapewnionych warunków dla bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Niedostateczny stan infrastruktury rekreacyjnej utrudnia m.in. zawiązywanie sąsiedzkich relacji. Dzięki modernizacji placu, nie tylko dzieci nauczą się współpracować w grupie, ale również rodzice, którzy będą spędzać z dziećmi czas na placu zacieśnią relacje z sąsiadami. Projekt odpowiada na następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; • niezadawalającego stanu przestrzeni publicznych oraz brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców <p>I realizuje następujące cele: CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą wszyscy mieszkańcy podobszaru rewitalizacji Kobielen.</p>
<p>Szacunkowa wartość 50 000,00 PLN</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba wspartych obiektów infrastruktury na obszarze rewitalizacji – 1 szt. *** Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

A11	Montaż siłowni zewnętrznej w Brzezinkach
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobielen Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Brzezinki
Przewidywany okres realizacji projektu:	2019
Cel projektu: Zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznej ukierunkowanej na rekreację i wypoczynek	
Zakres działań: W ramach projektu planuje się budowę nowej siłowni zewnętrznej na terenie Brzezinek.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Projekt odpowiada na problem niezadawalającego stanu przestrzeni publicznych oraz braku miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców.	

Realizacja przedsięwzięcia ma przyczynić się do zapewnienia mieszkańcom obszaru rewitalizacji miejsca dla spotkań, rekreacji i wypoczynku. Zamontowany sprzęt wykorzystywany będzie zarówno przez młodzież, jak i seniorów. Zachęci tym samym mieszkańców, by swój czas wolny spędzili aktywnie i zdrowo. Pozwoli na zacieśnianie więzi sąsiedzkich (np. poprzez wspólne ćwiczenia), co przyczyni się do większej integracji. Przyczyni się również do propagowania wśród młodzieży aktywnego spędzania czasu, co może w przyszłości ograniczyć liczbę młodych osób, które już w młodym wieku sięgają po alkohol.

Projekt odpowiada na następujące problemy:

- niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców;
- niezadowalający stan przestrzeni publicznych oraz brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców

I realizuje następujące cele:

CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji

kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej

Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji Brzezinki

Szacunkowa

20 000,00 PLN

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru

Liczba nowych przestrzeni rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji – 1szt.

Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia

A12	Rewitalizacja GKBS w Kobielach Wielkich
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	GOKIS Kobile Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Ul. Szkolna 4a (GKBS w Kobielach Wielkich)
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020-2023
Cel projektu: Poprawa stanu bazy rekreacyjnej dla mieszkańców	
Zakres działań: Remont płyty boiska, ze szczególnym uwzględnieniem montażu systemu nawadniania. Działanie to jest niezbędne dla zapewnienia odpowiednich warunków technicznych dla właściwego funkcjonowania infrastruktury sportowej.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Projekt ma na celu poprawę jakości przestrzeni publicznych dedykowanych rekreacji. Obecny stan boiska sprawia, że mieszkańcy nie mają odpowiednich warunków dla uprawiania sportu. Dzięki jego modernizacji mieszkańcy będą mogli spędzać więcej czasu w ramach aktywnego wypoczynku. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli przeciwdziałać negatywnym zjawiskom obserwowanym wśród młodych mieszkańców. Zgodnie z danymi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, obserwowane jest bowiem obniżanie wieku osób, które decydują się na spożycie alkoholu.	

Zapewnienie warunków dla rozwoju pasji sportowej (a przy tym wypracowaniu zdrowych nawyków oraz samodyscypliny) pozwoli zahamować to zjawisko, co w konsekwencji wpłynie na poprawę jakości kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji.

Projekt odpowiada na następujące problemy:

- niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców;
- wzrastające zagrożenie rozwojem patologii wśród młodzieży;
- słaba integracja i aktywność mieszkańców;
- niezadowolający stan przestrzeni publicznych oraz brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców

I realizuje następujące cele:

CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji

kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej

Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR Kobiele, OR Brzezinki, OR Biestrzyków Wielki)

Szacunkowa wartość

100 000,00 PLN

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru

Liczba wspartych obiektów infrastruktury na obszarze rewitalizacji – 1 szt.

Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru – 1 ha

Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia

A13	Stworzenie Muzeum Maszyn Rolniczych
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	GOKIS Kobiele Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	GOKIS Kobiele Wielkie
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020 - 2023
Cel projektu: Zwiększenie tożsamości i spójności lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji	
Zakres działań: W ramach projektu przewiduje się uporządkowanie terenu oraz montaż zadaszzenia, pod którym zorganizowana zostanie ekspozycja przekazanych przez mieszkańców tradycyjnych maszyn i urządzeń rolniczych.	
Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa Dzięki realizacji przedmiotowego projektu przede wszystkim nastąpi lepsza integracja mieszkańców oraz wzrośnie spójność społeczna. Dzięki zainicjowaniu wspólnych działań polegających na zgromadzeniu oraz wybraniu eksponatów a także przygotowaniu wystawy w ramach otwartego muzeum maszyn rolniczych, projekt pozwoli na wygenerowanie pozytywnych zmian obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy poznają się lepiej, zwiększy się ich wzajemny poziom zaufania oraz odpowiedzialności za miejsce zamieszkania. Ponadto dzięki projektowi umożliwi się mieszkańcom zwiększenie tożsamości lokalnej, a co za tym idzie, wzrośnie szansa na zwiększenie uczestnictwa obywateli w życiu kulturalnym, co w konsekwencji przyczyni się do wzrostu kapitału społecznego obszaru rewitalizacji.	

<p>Muzeum stanowić będzie atrakcyjne miejsce dla spotkań mieszkańców oraz organizacji wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych itp.</p> <p>Efektom dodanym projektu będzie podniesienie konkurencyjności i rozpoznawalności Kobieli Wielkich, co w konsekwencji może przyczynić się do zachęcenia mieszkańców do rozpoczęcia prowadzenia około turystycznej działalności gospodarczej, np. tworzenie pamiątek w ramach rękodzieła, punkty gastronomiczne, itp.</p> <p>Tym samym projekt odpowiada na następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słaba integracja i aktywność mieszkańców; • niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju przedsiębiorczości <p>I realizuje następujące cele:</p> <p>CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej</p> <p>CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców</p> <p>Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji (OR1, OR2, OR3), osoby odwiedzające Kobieli Wielkie, ewentualni przedsiębiorcy.</p>
<p>Szacunkowa wartość 70 000,00 PLN</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba wspartych obiektów infrastruktury na obszarze rewitalizacji – 1 szt. Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru – 400 m² *** Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

II.4 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zestaw uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje 3 zadania, które są istotne dla osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacji i stanowią ważne uzupełnienie dla przedsięwzięć podstawowych. Są to jednak zadania będące na etapie koncepcyjnym, dla których na etapie opracowania dokumentu nie było możliwe określenie szczegółowego zakresu i kosztów (zadanie B2, B3) lub ich zakres nie odpowiadał bezpośrednio na konkretny problem, lecz ze względu na jego oddziaływanie w ramach działań rewitalizacyjnych, uznany został jako istotny (B1).

B1	Stworzenie biuletynu informacyjnego
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobieli Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Projekt nie ma charakteru infrastrukturalnego. Jego zasięg dotyczy całej gminy
Przewidywany okres realizacji projektu:	2017-2023
Cel projektu: Włączenie mieszkańców w życie społeczne poprzez lepsze informowanie o działaniach podejmowanych na terenie gminy	

<p>Zakres działań:</p> <p>Projekt dotyczy opracowania, wydruku i dystrybucji biuletynu informacyjnego. Mieszkańcy zgłaszali już o dawna potrzebę lepszego informowania o działaniach realizowanych przez Gminę i na terenie gminy. Biuletyn będzie wydawany 4 razy w roku. Będzie udostępniany w wersji drukowanej, co pozwoli dotrzeć do osób, które nie korzystają z Internetu. Treść biuletynu obejmować będzie bieżące informowanie o podejmowanych działaniach zarówno przez Gminę, jak i podmioty zewnętrzne. Zamieszczane w nim będą również informacje i zaproszenia na działania prowadzone w ramach Programu Rewitalizacji (spotkania w ramach kawiarenek społecznych, warsztaty i zajęcia dla mieszkańców, dyżury dla przedsiębiorców).</p>
<p>Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do intensyfikacji działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji. Część mieszkańców, mimo bardzo dobrze rozbudowanej sieci internetowej, nie korzysta z tego narzędzia pozyskania informacji. Dotyczy to głównie osób starszych oraz osób o trudnej sytuacji finansowej. Dlatego też dotarcie do tej grupy społecznej z zaproszeniami do udziału w projektach rewitalizacyjnych musi przyjąć bardziej tradycyjną formę. Wybrano więc publikację cykliczną biuletynu. Projekt odpowiada na następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykluczenie społeczne; • słaba integracja i aktywność mieszkańców <p>I realizuje następujące cele:</p> <p>CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo kierunek działań 1.2. włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą wszyscy mieszkańcy miejscowości wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.</p>
<p>Szacunkowa wartość 10 000,00 PLN</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru Liczba publikacji biuletynu – 1000/rok *** Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

B2	Interaktywna postać Władysława Reymonta
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	GOKiS
Lokalizacja projektu/adres	Ul. Szkolna 4, Kobieli Wielkie
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020-2023
Cel projektu: Zwiększenie tożsamości regionalnej mieszkańców	
Zakres działań: W ramach projektu planuje się montaż interaktywnej postaci Władysława Reymonta na skwerze przy ul. Szkolnej 4 w Kobieliach Wielkich	

<p>Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa</p> <p>Kobiele Wielkie są miejscem urodzenia Władysława Stanisława Reymonta. Świadomość posiadania takiego dziedzictwa kulturalnego i historycznego może stanowić swoisty punkt bazowy dla kreowania działań rewitalizacyjnych związanych z aktywizacją mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakup i montaż interaktywnej postaci pisarza w miejscu, które w ramach działań rewitalizacyjnych ma mieć przywrócone funkcje, pozwoli na lepsze zaakcentowanie historii miejscowości oraz przyczyni się do większego poczucia więzi mieszkańców z historią miejsca zamieszkania.</p> <p>Interaktywna postać Reymonta może stać się swoistą atrakcją miejscowości, a co za tym idzie, przyczynić się do jej większej rozpoznawalności, wzrostu zainteresowania turystów (zwłaszcza w ramach turystyki rowerowej). Tym samym może przyczynić się do rozwoju działalności gospodarczej związanej z „obsługą” ruchu turystycznego – wykonanie, sprzedaż pamiątek, punkty gastronomiczne itp.</p> <p>Tym samym projekt odpowiada na następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niezadawalający stan przestrzeni publicznych • słaba integracja i aktywność mieszkańców; • niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju przedsiębiorczości; <p>I realizuje następujące cele:</p> <p>CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji</p> <p>kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej</p> <p>Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą wszyscy mieszkańcy miejscowości</p>
<p>Szacunkowa wartość</p> <p>50 000,00 PLN</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru</p> <p>Liczba nowych atrakcji turystycznych na obszarze rewitalizacji – 1szt.</p> <p>***</p> <p>Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

B3	Budowa i remont chodników wraz z montażem oświetlenia drogowego
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kobiele Wielkie
Lokalizacja projektu/adres	Kobiele Wielkie, Kobiele Małe, Brzezinki, Biestrzyków Wielki
Przewidywany okres realizacji projektu:	2020 - 2023
Cel projektu: Poprawa stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej	
Zakres działań: Przedsięwzięcie obejmuje wykonanie niezbędnych robót na potrzeby budowy lub remontu ciągów pieszych oraz ewentualny montaż lub wymianę oświetlenia drogowego	

<p>Cele, które realizuje projekt, grupa docelowa</p> <p>Jednym, z problemów zgłaszanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji w ramach ankiet i warsztatów jest brak chodników lub ich zły stan. Sytuacja ta powoduje obniżone poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia planowane jest w ramach możliwości technicznych i finansowych wyrównywanie braków infrastrukturalnych. Niezbędne jest również ewentualne lobbowanie u zarządców dróg (np. powiat), w miarę ich kompetencji o podejmowanie działań w celu wykonania niezbędnej infrastruktury.</p> <p>Tym samym projekt odpowiada na następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niezadawalający stan przestrzeni publicznych <p>I realizuje następujące cele:</p> <p>CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji</p> <p>Kierunek działań 2.2. poprawa stanu oraz wyposażenie infrastruktury technicznej</p> <p>Grupa docelowa: bezpośrednimi odbiorcami będą wszyscy mieszkańcy miejscowości w których możliwe będzie wykonanie chodników wraz z ewentualnym montażem lub wymianą oświetlenia.</p>
<p>Szacunkowa wartość</p> <p>200 000,00 PLN</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem pomiaru</p> <p>Długość wybudowanych i/lub wyremontowanych chodników – wartość docelowa zostanie określona na etapie rzeczowej realizacji projektu</p> <p>***</p> <p>Pomiar oparty będzie o informację monitoringową otrzymaną od realizatora przedsięwzięcia</p>

II.5. Mechanizm zapewnienia komplementarności działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność działań w zakresie rewitalizacji stanowi kluczowy element Programu Rewitalizacji. Zapewnienie właściwych powiązań i spójności pomiędzy przedsięwzięciami przyczyni się do efektywnego wdrożenia planu wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej.

Komplementarność przejawia się w różnych wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania. Poniżej scharakteryzowano mechanizmy, dzięki którym możliwe jest zapewnienie komplementarności pomiędzy przedsięwzięciami w zakresie rewitalizacji, a także pomiędzy działaniami różnych podmiotów na obszarze objętym rewitalizacją. Poniżej zamieszczono matryce powiązań podstawowych, bezpośrednich pomiędzy zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi a celami, kierunkami działań oraz zadaniami.

Tab. 22. Matryca powiązań między potrzebami rewitalizacyjnymi a celami, kierunkami działań i zadaniami

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	PROBLEM	CEL	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIE (NR)
włączenie mieszkańców w aktywne działania	– słaba integracja i aktywność mieszkańców; – wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo	Cel 1	– kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców	A2, A4, A6, A13
zwiększenie poziomu wzajemnego zaufania, więzi społecznych i integracji	– słaba integracja i aktywność mieszkańców; – wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo	Cel 1	– kierunek działań 1.2. włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację – kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców	A6, A13, B1
zapewnienie możliwości spotkań, lepszego wzajemnego poznania	– słaba integracja i aktywność mieszkańców	Cel 1	– kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców	A4, A6, A13
wsparcie osób narażonych na wykluczenie ze względu na ubóstwo, wiek, bezrobocie itp.	– wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo; – wzrastająca liczba osób borykających się z problemem alkoholizmu – niedostateczny dostęp mieszkańców do specjalistycznych usług społecznych	Cel 1	– kierunek działań 1.2. włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację – kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców	A3, A4, B1
przeciwdziałanie rozwojowi patologii społecznej	– wzrastająca liczba osób borykających się z problemem alkoholizmu; – wzrastające zagrożenie rozwojem patologii wśród młodzieży	Cel 1	– kierunek działań 1.2. włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację	A3, A8, A11
wsparcie potencjału przedsiębiorczego mieszkańców	– niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju przedsiębiorczości	Cel 1	– kierunek działań 1.1. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców	A5, A13, B2
zapewnienie infrastrukturalnych warunków dla realizacji działań społecznych	– słaba integracja i aktywność mieszkańców; – niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; – zły stan techniczny budynków; – brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców	Cel 2	– kierunek działań 2.2. poprawa stanu oraz doposażenie infrastruktury technicznej	A1, A2

zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; - niezadawalający stan przestrzeni publicznych; - brak miejsca dla spędzania aktywnie czasu dla mieszkańców 	Cel 2	<ul style="list-style-type: none"> - kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej 	A7, A8, A9, A10, A11, B2, B3
rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz integracji i aktywności mieszkańców; - niedostateczny dostęp mieszkańców do specjalistycznych usług społecznych; - słaba integracja i aktywność mieszkańców; - wzrastające zagrożenie rozwojem patologii wśród młodzieży 	Cel 2	<ul style="list-style-type: none"> - kierunek działań 2.1. poprawa jakości przestrzeni publicznej - kierunek działań 2.2. poprawa stanu oraz doposażenie infrastruktury technicznej 	A1, A2, A8, A12

Źródło: opracowanie własne

a) komplementarność przestrzenna

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą w granicach wyznaczonych obszarów wsparcia. Żadne przedsięwzięcie nie będzie realizowane poza obszarem rewitalizacji. Efekty osiągnięte w ramach działań oddziaływać będą pośrednio na wszystkie podobszary rewitalizacji. Zwrócono szczególną uwagę na wzajemne powiązania zaproponowanych przedsięwzięć szczególnie problematycznych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia charakteryzuje koncentracja przestrzenna. Działania infrastrukturalne realizowane w obszarze rewitalizacji stanowią uzupełnienie dla przedsięwzięć społecznych. Dzięki spełnieniu tego warunku zagwarantowana zostanie większa efektywność działań naprawczych. Realizacja zaplanowanych działań będzie zapobiegać dyfuzji stanu kryzysowego na inne obszary gminy. Projektując listę kluczowych przedsięwzięć wzięto pod uwagę również istotny czynnik zachowania spójności społecznej – tzn., że w części przedsięwzięć będą również mogli uczestniczyć mieszkańcy spoza obszaru rewitalizacji. Niedopuszczalnym jest bowiem doprowadzenie do sytuacji przeniesienia sytuacji kryzysowej na inny obszar. Takie podejście pozwoli na minimalizację ryzyka rozprzestrzeniania się zjawiska wykluczenia społecznego i pogłębiania go przez działania rewitalizacyjne.

b) Komplementarność problemowa

Realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych projekty powinny się przenikać i wzajemnie uzupełniać. Komplementarność ta wymaga koordynacji na wyższym poziomie, przy uwzględnieniu strategicznych decyzji wynikających często z innych dokumentów, a odnoszących się również do obszaru rewitalizacji. Zdiagnozowane problemy społeczne zminimalizowane zostaną przez przedsięwzięcia o charakterze „miękkim”, które zostaną wzmocnione przez zadania infrastrukturalne. Wzajemne oddziaływanie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 23. Komplementarność wewnętrzna przedsięwzięć rewitalizacyjnych

	Przedsięwzięcie	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	B1	B2	B3
A1	Poprawa stanu technicznego oraz rozbudowa budynku GOKIS																
A2	Doposażenie świetlic wiejskich oraz biblioteki w sprzęt multimedialny																
A3	Utworzenie punktu konsultacyjnego dla rodzin dotkniętych uzależnieniami																
A4	Organizacja warsztatów i spotkań kreatywnych dla mieszkańców																
A5	Utworzenie punktu informacyjnego dla przedsiębiorców																

instytucji, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy. Również przedstawiciele różnych grup zaproszeni zostali do złożenia propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ponadto został powołany Zespół ds. Rewitalizacji który stanowił organ pomocniczy w opracowaniu dokumentu. Za koordynację odpowiada Urząd Gminy w Kobieliach Wielkich. Projekty realizowane będą przy współpracy i zaangażowaniu interesariuszy reprezentujących sektor publiczny, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i mieszkańców. Na etapie realizacji projektów zostaną w związku z tym opracowane procedury pozwalające na podział zadań i obowiązków umożliwiające osiągnięcie najlepszych rezultatów.

d) komplementarność międzyokresowa

Gmina Kobielle Wielkie w dużej mierze swój rozwój opiera o środki własne oraz o środki krajowe. W poprzedniej perspektywie finansowej UE działania skoncentrowane były głównie na poprawie dostępu do kanalizacji sanitarnej, np. projekt „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kobielle Wielkie, odcinek zlewni P3” (współfinansowany w ramach PROW), czy też poprawie stanu infrastruktury drogowej. Działania te miały zapewnić podstawowe potrzeby infrastrukturalne mieszkańców. Ponadto w odpowiedzi na problem bezrobocia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizował projekt „Będziemy pracować”. Kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają stanowić uzupełnienie dotychczasowych zadań w zakresie zapewnienia wysokiej jakości życia poprzez stworzenie wysokiej jakości przestrzeni dla realizacji działań aktywizacyjnych, integracyjnych, tj. pobudzający kapitał społeczny obszaru rewitalizacji

e) komplementarność źródeł finansowania

Zapewnienie komplementarności problemowej w ramach rewitalizacji w gminie Kobielle Wielkie związane jest komplementarnością źródeł finansowania. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różną strukturę finansowania. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne finansowane będą ze środków publicznych (wkład własny Gminy, programy ministerialne) oraz w ramach możliwego wsparcia z regionalnych, krajowych oraz unijnych programów (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020). Komplementarność źródeł finansowania obejmie również synergię pomiędzy projektami społecznymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz infrastrukturalnymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

II.6 Indykatywne ramy finansowe

	tytuł	Szacunkowy koszt (zł)	środki własne gminy (zł)	środki programów operacyjnych (zł)	polityki i instrumenty krajowe (zł)	prywatne źródła finansowania (zł)
A1	Poprawa stanu technicznego oraz rozbudowa budynku GOKiS	500 000,00	100 000,00	400 000,00	0,00	0,00
A2	Doposażenie świetlic wiejskich oraz biblioteki w sprzęt multimedialny	150 000,00	75 000,00	75 000,00	0,00	0,00
A3	Utworzenie punktu konsultacyjnego dla rodzin dotkniętych uzależnieniami	50 000,00	20 000,00	30 000,00	0,00	0,00
A4	Organizacja warsztatów i spotkań kreatywnych dla mieszkańców	20 000,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00
A5	Utworzenie punktu informacyjnego dla przedsiębiorców	12 000,00	0,00	0,00	12 000,00	0,00
A6	Stworzenie kawiarenek społecznych na obszarze rewitalizacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A7	Rewitalizacja skweru przy ul. Szkolnej 4 w Kobielach Wielkich	100 000,00	30 000,00	70 000,00	0,00	0,00
A8	Budowa skateparku w Kobielach Wielkich	250 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00	0,00
A9	Budowa placu zabaw w Biestrzykowie Wielkim	51 241,75	0,00	51 241,75		0,00
A10	Renowacja placu zabaw przy GOKiS	50 000,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00
A11	Montaż siłowni zewnętrznej w Brzezinkach	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00	0,00
A12	Rewitalizacja GKBS w Kobielach Wielkich	100 000,00	50 000,00	0,00	50 000,00	0,00
A13	Stworzenie Muzeum Maszyn Rolniczych	70 000,00	20 000,00	50 000,00	0,00	0,00
B1	Stworzenie biuletynu informacyjnego	10 000,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00
B2	Interaktywna postać Władysława Reymonta	50 000,00	10 000,00	0,00	40 000,00	0,00
B3	Budowa i remont chodników wraz z montażem oświetlenia drogowego	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00
PODSUMOWANIE		1 633 241,75	565 000,00	946 241,75	102 000,00	20 000,00

Źródło: opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

III. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji

Na etapie opracowania dokumentu uwzględniono włączanie interesariuszy (mieszkańców, właścicieli i użytkowników nieruchomości, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, jednostki organizacyjnych gminy) na każdym etapie realizacji Programu Rewitalizacji. W tym celu wykorzystano różne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerzej liczby odbiorców. W ramach dostępnych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: badania ankietowe, warsztaty, składanie wniosków (fizyki projektowe), wywiady pogłębione, konsultacje.

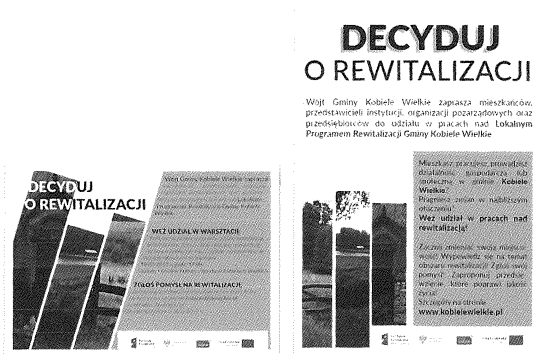
Pierwszą z form włączenia mieszkańców do prac nad procesem rewitalizacji było **powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji Gminy Kobiełe Wielkie** Zarządzeniem nr 22/2017 Wójta Gminy Kobiełe Wielkie z dnia 12 lipca 2017 r. W skład zespołu weszły osoby z różnych sektorów w celu zapewnienia współpracy ze wszystkimi interesariuszami procesu rewitalizacji, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, między innymi: przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych działające na rzecz osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, przedstawiciele instytucji takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna. Do zadań Zespołu ds. Rewitalizacji należy współpraca w zakresie: diagnozowania obszarów zdegradowanych oraz wyznaczania terenów rewitalizowanych, priorytetyzacji problemów dotyczących obszar rewitalizacji, definiowania celów i kierunków działań procesu rewitalizacji, monitorowania i oceny wdrażania Programu Rewitalizacji, aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kobiełe Wielkie. Prace Zespołu to nie tylko etap diagnozowania, jego członkowie będą brali czynny udział w programowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu procesu rewitalizacji.

Na stronie www.kobielewielkie.pl przygotowano podstronę „Rewitalizacja”, na której zamieszczane są wszystkie podstawowe informacje o całym procesie rewitalizacji.

Pierwszy warsztat delimitacyjno-problemowy został zorganizowany 19 lipca 2017 r. o godzinie 17:00 w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kobieliach Wielkich. Podczas spotkania przedstawione zostały wyniki prac nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego, analizowano główne problemy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, zastanawiano się nad sposobami ich rozwiązania, podjęto próbę określenia podstawowych potrzeb rewitalizacyjnych. W spotkaniu wzięło udział 20 osób, które po zapoznaniu się z wynikami delimitacji potwierdziły konieczność rewitalizacji na obszarze 4 miejscowości: Kobiełe Wielkie, Kobiełe Małe, Biestrzyków Wielki, Brzezinki. Uczestnicy w ramach pracy w grupach wskazali kluczowe działania (potrzeby rewitalizacyjne), które w ich opinii przyczynią się do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Wymieniono konieczność poprawy stanu budynku GOKIS, w którym ze względu na stan techniczny nie ma możliwości rozszerzenia oferty społecznej. Ponadto wskazano:

- organizację miejsca spotkań społecznych na wzór kawiarenek,

- budowę skateparku,
- stworzenie punktu interwencji kryzysowej lub punktu wsparcia dla osób z uzależnieniami,
- rewitalizację placów zabaw,
- stworzenie Muzeum Maszyn Rolniczych,
- remont boiska w Kobielach Wielkich,
- montaż urządzeń siłowych,
- likwidację barier architektonicznych.



Ryc. 28. Plakaty informujące o podejmowanych działaniach w ramach opracowania dokumentu Programu Rewitalizacji Gminy Kobiele Wielkie.

Źródło: opracowanie własne

Na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji mieszkańcy zaproszeni zostali do wzięcia udziału w badaniu ankietowym. **Ankieta** dostępna była na stronie www.kobielewielkie.pl, w wersji formularza on-line oraz w wersji papierowej. Termin zbierania ankiet: 03 – 14 lipca 2017 r. Zakres ankiety dotyczył wskazania obszaru wymagającego rewitalizacji oraz określenia w skali punktowej kluczowych problemów danej miejscowości. Zaproszenie do wzięcia udziału w pracach zostało rozdyskrebowane w miejscowościach gminy w postaci ulotek i rozwieszonych plakatów. Ostatecznie na ankietę odpowiedziało 12 osób. Wśród miejscowości wymieniano Kobiele Wielkie (50% wskazań), Brzezinki (33,3% wskazań), Żrąbiec oraz Przybyszów (odpowiednio po 8,3% wskazań).



Ryc. 29. Warsztaty rewitalizacyjne 19 lipca 2017.

Źródło: opracowanie własne

Podczas prac nad dokumentem w dniu 19 lipca 2017 roku przeprowadzono również 9 **wywiadów pogłębionych** z przedstawicielami grup interesariuszy takich, jak organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, sektor publiczny, mieszkańcy. Kwestionariusz wywiadu stanowi załącznik 2. Poniżej zamieszczono podsumowanie uzyskanych odpowiedzi.

Tab. 24. Podsumowanie wywiadów pogłębionych

Sfera społeczna	<ul style="list-style-type: none"> - szczególnie problem stanowi wysoki poziom patologii społecznej (nadużywanie alkoholu) na terenie Brzezinek. Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych – brak dbania o mienie publiczne; - bezrobocie w przypadku kobiet, z których część nie chce podjąć pracy lub też podaż lokalnego rynku pracy jest niewystarczająca (np. praca biurowa); - ubóstwo oraz przekazywanie negatywnych wzorców przez rodziców; - bezrobocie, ubóstwo oraz inne problemy społeczne powodują wycofanie się osób z życia społecznego; - coraz bardziej agresywna młodzież; - brak integracji wynikający z zaufania mieszkańców do siebie; - niewystarczający poziom bezinteresowności; - największy poziom aktywności obserwuje się w przypadku imprez szkolnych; - brak odwagi do podejmowania inicjatyw społecznych przez mieszkańców; - próby zaangażowania mieszkańców np. poprzez Koła Gospodyń Wiejskich nie w każdej miejscowości się udają; - słaba współpraca instytucji działających na obszarze gminy; - odpływ młodzieży do dużych ośrodków miejskich; - GOPS współpracuje z Monar-Markot w zakresie dostarczania żywności (PO PZ) i Stowarzyszeniem dla osób bezdomnych (stow.
-----------------	--

	spoza gminy).
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	<ul style="list-style-type: none"> - brak dostępu zimą do krytej infrastruktury sportowej; - brak punktu konsultacyjnego dla rodzin dotkniętych uzależnieniem, obecnie komisja alkoholowa zwraca pieniądze za dojazd do Radomska tym, którzy korzystają z tamtejszej oferty; - plac zabaw przy przedszkolu nie jest ogólnodostępny - zamykany przez pracowników wychodzących ze szkoły; - brakuje placów zabaw ogólnodostępnych wraz z przestrzenią dla spotkań rodziców; - zespół Gminnych Boisk Sportowych w Kobielach Wlk. - wykonany niezgodnie z projektem, zły jest podkład pod trawą, co powoduje niebezpieczeństwo dla zawodników; boisko jest zanieczyszczane śmieciami mimo monitoringu; sala gimnastyczna w bardzo złym stanie - zapada się parkiet, przecieka dach; - zły poziom obsługi komunikacyjnej, sytuację ratuje prywatna komunikacja busami; najgorzej w wakacje i weekendy; - zły stan dróg powiatowych; - brak chodników w części miejscowości; - funkcjonuje Gminny Ośrodek Zdrowia, przydałoby się w nim pediatrzy; Gmina wyposażyła ośrodek w rehabilitację, poprawiły się usługi stomatologa; wg części mieszkańców przydałoby się więcej specjalistów, nawet przyjmujących np. raz w miesiącu; - jest co prawda dostęp do infrastruktury przedszkolnej, ale infrastruktura wymaga modernizacji - coraz większe są wymagania Sanepidu i przeciwpożarowe; - dewastowane są tereny zielone, np. przy pomniku Reymonta w Kobielach Wlk., w innych wsiach brakuje terenów zielonych; - nie ma ścieżek rowerowych, ponieważ nie ma na nie miejsca (wąskie drogi i chodniki); - miejscowości są zwodociągowane; - kanalizacja dla części mieszkańców jest za droga (koszty doprowadzenia i przyłączenia instalacji); - potrzeba jest rozbudowa lub budowa nowej oczyszczalni ścieków; obecna działa od 16 lat; - brak żłobka; - brakuje miejsc do spotkań dla mieszkańców, np. altanka czy miejsca dla zorganizowania ogniska; - bariery architektoniczne: UG, bank, policja (brak możliwości inwestycyjnych ze względu na nieuregulowany status własności obiektów) chodniki i krawężniki; podjazdy są w gminie (tylko do samego budynku, nie na piętra), szkole i przedszkolu.
Sfera techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - budynki generalnie są zadbane, ale zostały wybudowane w latach 70.; - pustostany w gminie, np. ul. Zachodnia w Kobielach Wielkich.
Sfera środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie dzikich wysypisk (np. w lasach czy teren przy świetlicy wiejskiej w Kobielach Małych); - zanieczyszczenie wód azotanami (z nawozów z pól i gnojowicy); - zanieczyszczenie powietrza w okresie grzewczym.
Sfera gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> - dominują mniejsze gospodarstwa rolne, duże są tylko w Cieszątkach; ogólnie jest coraz mniej gospodarstw; - wśród działalności dominuje meblarstwo lub usługi - firmy dają pracę, ale nie zatrudniają wielu osób; kilka firm transportowych,

	<ul style="list-style-type: none"> - punkty handlowe, spożywczo-przemysłowe; - funkcjonują głównie małe firmy z powodu bliskości Radomska; większe firmy są w Orzechówku i Kobielach Wlk.; - część z firm funkcjonujących w gminie założyły osoby wcześniej bezrobotne, które same sobie stworzyły miejsca pracy; - brak działalności agroturystycznej, nie ma takiego wsparcia w gminie; - brak pracowników (głównie wykwalifikowanych, dobrych); - brak środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej; - brak miejsca pozyskania wiedzy na temat wsparcia przedsiębiorczości.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadów pogłębionych

Etapem współdecydowania interesariuszy o rewitalizacji było również zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w postaci **ankiety – fiszki projektowej**. Nabór trwał od 17 lipca do 4 sierpnia. W jego wyniku spłynęło 10 propozycji³¹.

DECYDUJ O REWITALIZACJI

Mieszkasz w Kobielach Wielkich, Kobielach Małych, Brzezinkach lub Biestrzykowie Wielkim?

Woj. Gminy Kobiela Wielkie zaprasza mieszkańców, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców do udziału w kolejnym etapie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Kobiela Wielkie.

Ważny udział w warsztacie konsultacyjnym!
Podczas spotkania przedstawimy propozycje zadań rewitalizacyjnych i wspólnie zastanowimy się nad sposobami minimalizacji problemów obszaru rewitalizacji.

06.09.2017 o godz. 17:00
Gminny Ośrodek Kultury i Sportu
w Kobielach Wielkich

Szczegóły www.kobieliewielkie.pl - w zakładce REWITALIZACJA

Fundusze Europejskie, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Urząd Województwa Świętokrzyskiego

Ryc. 30. Ulotka zapraszająca na spotkanie z mieszkańcami

Źródło: opracowanie własne

Na kolejnym spotkaniu (**warsztat konsultacyjny**) z mieszkańcami, które odbyło się 6 września 2017 o godz. 17:00 w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu przedstawiono propozycje zadań, które zostały złożone w postaci fiszek projektowych a także wykorzystując metodę „gry w miejsce” doprecyzowano zakres potrzeb rewitalizacyjnych oraz możliwości ich realizacji w przestrzeni zdegradowanej. W spotkaniu wzięło udział 10 osób, przedstawicieli mieszkańców obszaru rewitalizacji. W wyniku prac w zespole przygotowane zostały „makiety” sposobów minimalizacji sytuacji kryzysowych na obszarze rewitalizacji.

Od 11 do 25 października 2017 r. projekt Programu Rewitalizacji zamieszczony

³¹ Ostateczne zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawiera przesłane fiszki oraz zadania wypracowane podczas warsztatu, który odbył się 6 września oraz w wyniku prac Zespołu ds. Rewitalizacji

został na stronie internetowej gminy wraz z formularzem służącym do składania uwag do treści dokumentu. Interesariusze mogli zgłaszać również swoje uwagi przez formularz on-line. W ramach działań konsultacyjnych przeprowadzono debatę, która odbyła się 23 października. W spotkaniu wzięło udział 14 osób. W ramach konsultacji wpłynęły uwagi, które dotyczyły jedynie korekty edytorskiej tabel oraz uzupełnienia informacji o ankiecie potrzeb rewitalizacyjnych (fiszki projektowe).



Ryc. 31. Spotkanie warsztatowe 6 września 2017 roku

Źródło: opracowanie własne

Zasada partnerstwa i partycypacji realizowana będzie również na etapie wdrażania i monitorowania LPR. Interesariusze wskazani na początku rozdziału angażowani będą w rewitalizację m.in. poprzez zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach skierowanych bezpośrednio do mieszkańców (projekty o charakterze społecznym).

Istotną rolę w działaniach mających na celu włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie wdrażania i zarządzania będzie odgrywał Zespół ds. Rewitalizacji. Do jego zadań zgodnie z zasadami partnerstwa w systemie zarządzania będzie:

- prowadzenie i koordynowanie działań informacyjnych o etapach prowadzonej rewitalizacji,
- zbieranie opinii interesariuszy na temat efektów rewitalizacji oraz zgłaszanych potrzeb rewitalizacyjnych (opis poniżej),
- konsultowanie z partnerami społeczno-gospodarczymi projektu zmian w dokumencie w przypadku jego aktualizacji,
- zapraszanie partnerów społeczno-gospodarczych do włączenia się w proces rewitalizacji m.in. poprzez uczestnictwo w realizowanych projektach oraz zgłaszanie nowych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Mieszkańcy informowani będą o działaniach rewitalizacyjnych poprzez biuletyn informacyjny dostępny i dystrybuowany w wersji drukowanej. Informacje zamieszczane będą również na funkcjonującej już podstronie „Rewitalizacja” na stronie www.kobielewielkie.pl/

Włączanie mieszkańców w proces rewitalizacji będzie realizowane m.in. poprzez

organizowanie konsultacji społecznych dotyczących realizacji kolejnych, ewentualnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych w okresie wdrażania LPR. Dzięki temu mieszkańcy będą mieli realny wpływ na kształt przedsięwzięć jak najszerzej odpowiadający ich potrzebom.

Sposobem dotarcia do szerokiej grupy beneficjentów rewitalizacji będzie umieszczenie specjalnego stoiska Urzędu Gminy podczas corocznie obchodzonych dożynek gminnych. Na stoisku prowadzona będzie akcja informacyjna i edukacyjna na temat rewitalizacji.

Dzięki temu wzrośnie szansa na aktywne włączenie się mieszkańców w proces rewitalizacji. Aktywność interesariuszy będzie polegała na:

- udziale mieszkańców w poszczególnych zaplanowanych w LPR przedsięwzięciach,
- zgłaszaniu ewentualnych nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- uczestniczeniu w ankietach monitorujących postęp realizacji oraz ewaluacji efektów,

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem otwartym, którego głównym zadaniem jest „koordynowanie” działań wynikających z lokalnych, społecznych potrzeb rewitalizacyjnych zgłaszanych przez mieszkańców.

IV. System realizacji (wdrażania) i monitorowania Programu Rewitalizacji

Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Kobiele Wielkie będzie realizowane, jak już wspomniano w poprzednim rozdziale, zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji. W proces wdrażania dokumentu zaangażowani zostaną:

- Wójt Gminy Kobiele Wielkie, który będzie odpowiedzialny za zatwierdzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz sprawozdań ze stopnia jego realizacji.
- Radę Gminy, która w ramach swoich kompetencji uchwała Lokalny Program Rewitalizacji oraz, w przypadku takiej konieczności, jego aktualizacji.
- Zespół ds. Rewitalizacji powołany Zarządzeniem nr 22/2017 Wójta Gminy Kobiele Wielkie z dnia 12 lipca 2017 r. Zadaniem Zespołu będzie m.in. wsparcie merytoryczne dla pracowników Urzędu Gminy w zakresie przygotowania sprawozdań ze stopnia realizacji LPR oraz przedkładanie ich do zaopiniowania i zatwierdzenia przez Radę Gminy i Wójta Gminy Kobiele Wielkie. Funkcjonowanie Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie LPR oraz przyczyni się do właściwego prowadzenia procesu wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Pozwoli również na możliwie szybkie reagowanie na zmiany oraz bariery w procesie wdrażania zapisów LPR. Spotkania Zespołu organizowane będą raz w roku oraz w przypadku konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie LPR.
- Realizatorzy (wnioskodawcy i ich partnerzy) przedsięwzięć rewitalizacyjnych (Urząd Gminy, GOKiS, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, mieszkańcy).

Szczególnie ważnym elementem wdrażania i zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji będzie integrowanie działań pomiędzy interesariuszami (mieszkańcy, instytucje, organizacje, urzędy), które funkcjonują na obszarze rewitalizacji lub mogą bezpośrednio na niego wpływać przez swoje działania. Są to poza Gminą Kobiele Wielkie jednostki organizacyjne Gminy, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i oczywiście mieszkańcy. Proces ten odbywać się będzie poprzez realizację przedsięwzięć, w ramach których zaangażowane zostanie szersze grono realizatorów (np. w przypadku projektów „miękkich” organizowanych zgłoszonych przez GOKiS do współpracy zaproszone zostaną organizacje pozarządowe) oraz inicjowanie działań zmierzających do aktywnego uczestnictwa ww. grup w procesie rewitalizacji.

Istotnym elementem w zarządzaniu LPR będzie monitorowanie stopnia jego realizacji. Pozwoli to w odpowiednim momencie wychwycić sytuacje krytyczne, które przeszkodzą we właściwym wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Monitoring będzie procesem ciągłym i będzie prowadzony przez pracowników Urzędu Gminy Kobiele Wielkie. Realizatorzy przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobligowani będą do składania informacji z postępów z realizacji zadań. Pozyskany materiał wykorzystany będzie na potrzeby opracowania raportów z realizacji LPR, a tym samym do dokonania oceny osiągniętych wyników w stosunku do zakładanych efektów (dotyczy to nie tylko przedsięwzięć, ale również społecznych i funkcjonalno-przestrzennych przekształceń

obszaru rewitalizacji). W oparciu o rekomendacje wskazane w raporcie możliwe będzie określenie przyczyn występowania ewentualnych problemów podczas wdrażania LPR. Tym samym, możliwe będzie opracowanie zestawu narzędzi naprawczych, które pozwolą na wprowadzenie stosownych korekt w celu efektywnej realizacji programu.

Proponowane działania naprawcze mogą obejmować:

- aktualizację zapisów dotyczących diagnozy lub celów LPR - w przypadku zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej, która wpływa na cele wskazane w LPR,
- korektę zapisów dotyczących przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w przypadku zgłoszenia przez wykonawcę projektu zmian zakresu, wartości zadania lub wskaźników realizacji
- zwiększenie intensywności działań promocyjnych, komunikacyjnych i edukacyjnych w przypadku braku aktywności interesariuszy.

Powyżej wskazano wyłącznie podstawowe możliwe działania naprawcze. Ich ostateczny kształt determinowany będzie rodzajem zdiagnozowanych trudności z wdrażaniem. Za monitorowanie odpowiadać będzie zespół pracowników w Urzędzie Gminy Kobiele Wielkie.

Stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych monitorowany będzie poprzez gromadzenie od realizatorów działań informacji o osiągnięciu wskaźników:

CEL.1. Aktywne i spójne społeczeństwo

- Liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów- wartość docelowa: 30 szt. źródło danych: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich
- Liczba godzin konsultacji dla przedsiębiorców- wartość docelowa: 80 h, źródło danych: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich
- Liczba uczestników wsparcia w ramach działań rewitalizacyjnych – wartość docelowa 700 osób

CEL.2. Atrakcyjna i spójna funkcjonalnie przestrzeń obszaru rewitalizacji

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury na obszarze rewitalizacji - 3 szt.
- Liczba nowych przestrzeni rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji - 1szt.
- Liczba zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele społeczno-kulturalne - 1szt.
- Liczba doposażonych obiektów na obszarze rewitalizacji - 4szt.

Efektom monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kobiele Wielkie będzie raport, który obejmował będzie informacje o stopniu osiągnięcia poszczególnych celów i kierunków działań. Częstotliwość przygotowania sprawozdania powinna być dopasowana do terminarza roku budżetowego. Pozwoli to w planowaniu środków na realizację zadań. W przypadku konieczności wprowadzanie zmian w Programie Rewitalizacji (np. na wypadek konieczności zaktualizowania listy projektów) aktualizacja przygotowana zostanie przez Zespół ds. Rewitalizacji i zaopiniowana oraz zatwierdzona przez Radę Gminy i Wójta Gminy Kobiele Wielkie. Wspomniany wyżej raport, jak również ewentualna aktualizacja dokumentu zostanie poddana konsultacjom społecznym. Mieszkańcy oraz pozostali interesariuszy będą zapraszani do udziału

w konsultacjach poprzez biuletyn informacyjny dostępny i dystrybuowany w wersji drukowanej (zapewni dotarcie do osób nie korzystających z Internetu) oraz poprzez zamieszczenie informacji na funkcjonującej już podstronie „Rewitalizacja” na stronie www.kobielewielkie.pl/.

V. Spójność programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Spoleczne ukierunkowanie Programu Rewitalizacji Gminy Kobiele Wielkie zapewnia jego komplementarność z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobiele Wielkie. W wymienionym dokumencie zdefiniowano misję: „Gmina Kobiele Wielkie posiada sprawnie działający system polityki społecznej, dzięki któremu jest w stanie zaoferować pomoc wszystkim potrzebującym jej mieszkańcom gminy. Polityka społeczna gminy opiera się na umacnianiu roli rodziny w społeczeństwie, inwestowaniu w młodzież, promocji zdrowego stylu życia, oraz działaniach prewencyjnych i profilaktycznych skierowanych przeciwko patologiom społecznym”³². Realizacji misji przyświecać będą następujące cele operacyjne:

- rozwój aktywnych form pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ograniczenie zjawiska ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego,
- podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, praw i uprawnień osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja osób niepełnosprawnych;
- zapobieganie uzależnieniu i minimalizowanie skutków ich występowania
- poprawa jakości życia osób starszych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Kierunki działań wskazane w LPR wspierają osiągnięcie powyższych celów, a co za tym idzie, wzmacniają efekt rewitalizacji społecznej w Kobielach Wielkich. Wśród działań wymienionych bezpośrednio w strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a które wykazują szczególną komplementarność z LPR wymienić należy: organizowanie warsztatów w zakresie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, włączenie osób niepełnosprawnych do udziału w organizowanych festynach i spotkaniach okolicznościowych, utworzenie i prowadzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych, tworzenie warunków do zmiany zachowań i postaw mieszkańców wobec uzależnień, wzmocnienie pozycji osób starszych poprzez promocję aktywnego starzenia się.

Założenia Programu Rewitalizacji Gminy Kobiele Wielkie wpisują się w ogólną koncepcję rozwoju lokalnego zaplanowanego w ramach Planów Odnowy Miejscowości opracowanych na lata 2016-2022³³. Wizje rozwoju miejscowości Brzezinki oraz Kobiele Wielkie przewidują m.in. realizację następujących celów:

- nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura użyteczności publicznej wizytówką miejscowości,

³² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobiele Wielkie na lata 2015-2022; Załącznik do Uchwały Nr VI/38/15 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 26 czerwca 2015 r. s. 37

³³ Plan Odnowy Miejscowości Brzezinki na lata 2016-2022, Załącznik do Uchwały Nr XX/146/2016 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 29 grudnia 2016 roku; Plan Odnowy Miejscowości Kobiele Wielkie na lata 2016-2022, Załącznik do Uchwały Nr XX/153/2016 Rady Gminy Kobiele Wielkie z dnia 29 grudnia 2016 roku

- aktywna społeczność partnerem dla samorządu w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju miejscowości.

Ponadto w obu dokumentach wskazano cel „Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego miejscowości Kobiela Wielkie”, który koncentruje się na działaniach infrastrukturalnych – budowa placu zabaw, siłowni zewnętrznej, zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Realizacja POM-ów ma służyć poprawie warunków życia mieszkańców, integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych. Tym samym stanowi uzupełnienie dla działań wskazanych w Programie Rewitalizacji.

Rewitalizacja w Kobielach Wielkich ma m.in. pobudzić lokalną przedsiębiorczość. Zostanie to osiągnięte w sposób bezpośredni, przez stworzenie punktu porad eksperckich dla przyszłych i obecnych przedsiębiorców. Natomiast dzięki przedsięwzięciom ukierunkowanym na wykorzystanie zasobów historycznych (utworzenie Muzeum Maszyn Rolniczych, rewitalizacja skweru, przy którym znajduje się pomnik noblisty czy też stworzenie interaktywnej postaci Władysława Reymonta), rewitalizacja będzie stanowiła impuls dla pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości związanej np. obsługą ruchu turystycznego. Tym samym, zapisy LPR wpisują się w cele rozwoju wskazane w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Lokalnej Grupy Działania „Region Włoszczowski”. W dokumencie zawarto bowiem konieczności realizacji celu głównego, tj. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Maks Lech
Lech Maks

Spis Rycin

Ryc. 1. Położenie gminy Kobile Wielkie względem miasta powiatowego.....	4
Ryc. 2. Sołectwa w gminie Kobile Wielkie	5
Ryc. 3. Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.....	8
Ryc. 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2010-2016.....	8
Ryc. 5. Miejscowości o najwyższym udziale osób w wieku produkcyjnym w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy).....	9
Ryc. 6. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2016	10
Ryc. 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy).....	11
Ryc. 8. Liczba bezrobotnych długotrwale na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy).....	13
Ryc. 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)	16
Ryc. 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)	18
Ryc. 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy)	20
Ryc. 12. Liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców w 2016 roku (powyżej średniej wartości dla gminy).....	22
Ryc. 13. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku (poniżej średniej wartości dla gminy).....	24
Ryc. 14. Wskaźnik nasycenia podmiotami NGO w latach 2010-2016.....	25
Ryc. 15. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku w województwie łódzkim	26
Ryc. 16. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku (poniżej średniej wartości dla gminy).....	26
Ryc. 17. Czytelnicтво w gminie Kobile Wielkie w 2016 roku (poniżej średniej wartości dla gminy).....	27
Ryc. 16. Przedsięwziętość w gminie Kobile Wielkie w 2017 roku (poniżej średniej dla gminy).....	31
Ryc. 19. Współczynnik skolaryzacji netto w latach 2014-2016.....	34
Ryc. 20. Budynki mieszkalne zamieszkałe wg okresu budowy w powiecie radomszczańskim ...	37
Ryc. 21. Mieszkania na obszarach wiejskich wyposażone w instalacje w ogóle mieszkań (%) w 2016 roku.....	37
Ryc. 22. Obszar przekroczeń rocznej wartości poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 w centralnej i północno-wschodniej części województwa łódzkiego w 2016 r.	38
Ryc. 23. Ilość wyrobów zawierających azbest w Mg przypadającą na km ² powierzchni gminy Kobile Wielkie bez uwzględnienia rur wodociągowo-kanalizacyjnych	39
Ryc. 24. Oszacowanie ilości wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach gminy Kobile Wielkie w [Mg].....	40
Linia czerwona wyznacza średnią ilość odpadu azbestowego na miejscowość (82 Mg)	40
Ryc. 25. Zasięg obszaru zdegradowanego.....	45
Ryc. 26. Zasięg obszaru rewitalizacji w gminie Kobile Wielkie	47
Ryc. 27. Struktura celów i kierunków działań.....	57
Ryc. 28. Plakaty informujące o podejmowanych działaniach w ramach opracowania dokumentu Programu Rewitalizacji Gminy Kobile Wielkie.....	82
Ryc. 29. Warsztaty rewitalizacyjne 19 lipca 2017.....	83
Ryc. 30. Ulotka zapraszające na spotkanie z mieszkańcami.....	85
Ryc. 31. Spotkanie warsztatowe 6 września 2017 roku.....	86

Spis Tabel

Tab. 1. Liczba mieszkańców gminy Kobile Wielkie w 2016	6
Tab. 2. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w latach 2010-2016	7
Tab. 3. Obszary gminy o niekorzystnej strukturze wiekowej mieszkańców w 2016 roku.....	9
Tab. 4. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźników bezrobocia w 2016 roku	12
Tab. 5. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika bezrobocia długotrwałego w 2016 roku.....	14
Tab. 6. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika ubóstwa w 2016 roku	15
Tab. 7. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika korzystania ze wsparcia pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2016 roku	16
Tab. 8. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika korzystania ze wsparcia pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w 2016 roku	18
Tab. 9. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika korzystania ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w 2016 roku	20
Tab. 10. Obszary gminy o najwyższych wartościach wskaźnika przestępczości w 2016 roku	21
Tab. 11. Wyniki egzaminu w szkołach podstawowych po VI klasie w roku szkolnym 2015/2016	23
Tab. 12. Obszary gminy o najniższych wynikach wartościach sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku.....	24
Tab. 13. Biblioteki i poziom czytelnictwa w latach 2014-2016	27
Tab. 14 Przedsiębiorczość w latach 2014-2016 w gminie Kobile Wielkie na tle powiatu i województwa.....	29
Tab. 15. Obszary gminy o najniższych wartościach wskaźnika przedsiębiorczości w 2017 roku (stan na 6.06.2017).....	30
Tab.16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w gminie Kobile Wielkie na tle obszarów wiejskich województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego w latach 2013-2015 ..	32
Tab. 17. Wychowanie przedszkolne w latach 2014-2016	35
Tab. 18. Wskaźniki sytuacji kryzysowych zdiagnozowanych w gminie	42
Tab. 19. Zestawienie wskaźników do wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	43
Tab. 20. Zestawienie wskaźników dla gminy i obszaru zdegradowanego.....	45
Tab. 21 Zestawienie wskaźników dla gminy i obszaru rewitalizacji.....	47
Tab. 22. Matryca powiązań między potrzebami rewitalizacyjnymi a celami, kierunkami działań i zadaniami.....	75
Tab. 23. Komplementarność wewnętrzna przedsięwzięć rewitalizacyjnych	77
Tab. 24. Podsumowanie wywiadów pogłębionych	83

Załącznik 1. Ankieta „Wyznaczenie obszaru rewitalizacji



Unia Europejska
Fundusz Spójności



ANKIETA „WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI”

Szanowni Państwo,

Gmina Kobbiele Wielkie opracowuje **Program Rewitalizacji dla Gminy Kobbiele Wielkie**. Jednym z elementów prac jest wyznaczenie obszarów wymagających szczególnej interwencji w związku z koncentracją problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych, technicznych i środowiskowych na wskazanym obszarze.

Dokument ten odgrywać będzie bardzo ważną rolę w obecnym okresie programowania Unii Europejskiej. Pozwoli bowiem określić priorytetowe działania w zakresie rewitalizacji obszarów problemowych na terenie Gminy i stworzy dodatkowe szanse na pozyskanie środków zewnętrznych.

Rewitalizacja jest procesem zmierzającym do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonym w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców.

W poniżej ankiecie prosimy wskazać miejscowość wymagającą podjęcia działań rewitalizacyjnych oraz problemy, które występują Pani/Pana zdaniem na wybranym obszarze i ocenę ww. problemów w skali 1-5.

Ankieta ma charakter anonimowy i służy wyłącznie do celów opracowania Programu. Serdecznie dziękujemy za poświęcony czas i za uczestniczenie w tak ważnym dla Gminy momencie.

1) Proszę wskazać miejscowość, która wymaga Pani/Pana zdaniem konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych ze względu na kumulację problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych (można wybrać tylko 1 odpowiedź)

- Kobile Wielkie (w tym przysiółek Bukienka)
 Babczów
 Brzezinki
 Biestrzyków Wielki
 Biestrzyków Mały
 Cadów (w tym osada Nadrożna, przysiółek Podświerk)
 Cadówek
 Cieszątki (w tym osada Gruszczywie)
 Huta Drewniana (w tym Huta Drewniana – Kolonia, przysiółek Gorgoń, Wymysłów, Jachimowizna, Jagodnik)
 Jasień
 Karsy
 Katarzynów
 Kobile Małe (w tym Kobile Małe-Kolonia, przysiółek Hucisko Małokobielskie, Olszynki)
 Łowicz
 Orzechów (w tym część Secówka)
 Orzechówek (w tym część Kamionka, osada Wrony)
 Posadówka
 Przyborów
 Łazy
 Przybyszów (w tym przysiółek Hucisko Przybyszowskie)
 Tomaszów
 Przydatki Przybyszowskie
 Rozpęd kolonia
 Ujazdówek
 Wola Rożkowa (w tym Nowy Widok)
 Stary Widok
 Zrąbiec
 Świerczyny (w tym przysiółek Dudki)

2) Co Panią/Pana łączy ze wskazanym obszarem? (można wybrać więcej niż 1 odpowiedź)

- Jestem mieszkańcem
 Pracuję na tym terenie
 Prowadzę działalność gospodarczą
 Żadne z powyższych

3) Proszę ocenić problemy występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze.

(Proszę zaznaczyć „x” właściwą ocenę na skali od 1-5, gdzie 1 to najmniej istotny problem, a 5 bardzo istotny problem)

		SFERA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA					
PROBLEM	Ocena	0	1	2	3	4	5
		nie wiem	całkowicie nieistotny	mało istotny	obojętny	dość istotny	bardzo istotny
Ubóstwo							
Bezrobocie							

Niepełnosprawność						
Uzależnienia (alkohol, narkotyki)						
Wysoka przestępczość						
Niewystarczający poziom edukacji						
Starzenie się społeczeństwa						
Niedostateczny poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym						
Niski poziom integracji mieszkańców						
Mała liczba przedsiębiorstw						
Brak zakładów usługowych w niektórych branżach (np. szewc, zegarmistrz)						
Niska dostępność nieruchomości z przeznaczeniem na prowadzenie działalności gospodarczej						
Brak perspektyw rozwoju (systemowych rozwiązań) dla młodych ludzi						

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Ocena	0 nie wiem	1 całkowicie nieistotny	2 mało istotny	3 obojętny	4 dużo istotny	5 bardzo istotny
PROBLEM						
Brak lub niewystarczające zagospodarowanie terenów publicznych (np. ławki, mała architektura, place zabaw, siłownie zewnętrzne)						
Niewystarczająca oferta usług publicznych (np. przedszkola, żłobki)						
Stan dróg gminnych						
Ilość/stan chodników i ścieżek rowerowych						
Oświetlenie publiczne						

SFERA TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA

Ocena	0 nie wiem	1 całkowicie nieistotny	2 mało istotny	3 obojętny	4 dużo istotny	5 bardzo istotny
PROBLEM						
Stan techniczny budynków mieszkalnych (zniszczone elewacje, stare sieci, dachy)						
Zły stan techniczny budynków publicznych						
Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych						
Zły stan zabytków						

Zanieczyszczenie przestrzeni śmieciami						
Zanieczyszczenie powietrza przez stare systemy grzewcze (opalenie węglem)						
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców						

Metryczka

1. Płeć:

- kobieta
 mężczyzna

2. Wiek:

- ≤ 18 lat
 19 – 30 lat
 31 – 45 lat
 46 – 60 lat
 ≥ 60

4. Status zawodowy

- emeryt/rencista
 uczeń/student
 pracujący zawodowo
 prowadzący działalność
 bezrobotny

3. Wykształcenie:

- wyższe
 średnie i policealne
 zasadnicze zawodowe
 podstawowe/gimnazjalne
 brak wykształcenia

Załącznik 2. Kwestionariusz wywiadu



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



KWESTIONARIUSZ WYWIADU

1. Proszę wskazać obszar do rewitalizacji - tylko 1 z poniższych obszarów (w oparciu o przedstawioną listę)

2) Proszę wskazać problemy występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze.

SFERA SPOŁECZNA

Z jakimi problemami społecznymi styka się Pani/Pan we wskazanej miejscowości?

Czy w Państwa miejscowości żyje się bezpiecznie? Czy Policja/patrole często pojawiają się w Państwa miejscowości? Z jakiego powodu? Z czego wynika niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców?

Czy mieszkańcy są ze sobą życzliwi? Czy sąsiedzi pomagają sobie nawzajem? Kto najczęściej, kobiety, mężczyźni, starsi, młodzież...?

Czy Państwa zdaniem mieszkańcy wsi/ gminy są aktywni? Jeśli tak, to jak ta ich aktywność wygląda? Jeśli nie, to co im przeszkadza w byciu aktywnymi? Jak kształtuje się uczestnictwo w imprezach kulturalnych? Jeśli jest niskie, co jest przyczyną tego stanu rzeczy?

Czy organizacje pozarządowe są aktywne na terenie Państwa miejscowości? Czym się zajmują w głównej mierze?

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Jak oceniają Państwo dostęp mieszkańców do potrzebnych im do życia usług (komercyjnych i publicznych) m.in. do: lekarzy, szkół, przedszkoli i żłobków, do sklepów

boisk, ławek, miejsc spotkań mieszkańców, miejsc rekreacji/ spędzania czasu wolnego domów kultury, bibliotek, imprez kulturalnych i sportowych?

Jak ocenia Pan/Pani poziom obsługi komunikacyjnej (*np. zbyt rzadkie kursy, przestrzały tabor*)?

Jaka jest jakość dróg?

SFERA TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA

Czy na wskazanym przez Panią/Pana obszarze występują problemy w ramach sfery technicznej i środowiskowej?

Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych

Zły stan zabytków

Stan techniczny budynków mieszkalnych (zniszczone elewacje, stare sieci, dachy)

Zły stan techniczny budynków publicznych

Które budynki znajdują się w najgorszym stanie i co dokładnie stanowi problem? (*np. brak termomodernizacji, wyposażenie w instalacje sanitarne, chodzi też o zabytki, obiekty prywatne i użyteczności publicznej*)

SFERA GOSPODARCZA

Jakiego rodzaju problemy w tej sferze można zdiagnozować w miejscowości?

Czy we wskazanej miejscowości poziom przedsiębiorczości, Pani/Pana zdaniem jest wysoki czy niski? Jeśli niski, z czego wynika? *np. wysokie podatki, niski popyt*

Czy w gminie brakuje pracowników o odpowiednich kwalifikacjach? *np. program nauczania niedostosowany jest do potrzeb*

3) Kto i co stanowi zalety wskazanego obszaru?

4) Jakie działania należy wdrożyć, aby ograniczyć/wyeliminować negatywne problemy?

Zwłaszcza chodzi o przedsiębiorstwa miękkie.

Co jest Państwu potrzebne, żeby się tu dobrze żyło